Ніва

БЕЛАРУСКІ ТЫДНЁВІК

№ 47 (612) Год XII 19 ЛІСТАПАДА 1967 г. ЦАНА 60 гр.

У нацыяналянай камісіі ВК ПАРП

30 кастрычніка г.г. адбылося пасяджэнне Нацыянальнай камісіі Ваяводскага камітэта Польскай аб'яднанай рабочай партыі ў Беластоку, прысвечанае рэалізацыі пастаноў VIII пленума ЦК ПАРП у нацыянальных асяроддзях. На пасяджэнні прадстаўнікі паасобных нацыянальных таварыстваў, дзейнічаючых на Беласточчыне, склалі інфармацыі аб праведзенай працы ў даным пытанні, затым адбылася дыскусія. Члены камісіі асаблівую ўвагу звярнулі на патрэбу насычання большым ідэйным зместам працы ў паасобных таварыствах і зацікаўлення працай таварыстваў падставовых і грамадскіх партыйных арганізацый. (рл)

V ПЛЕНУМ БГКТ

У нядзелю 5 лістапада адбыўся чарговы V Пленум Галоўнага праўлення БГКТ. У рабоце Пленума прыймалі таксама ўдзел прадстаўнікі партыйных і дзяржаўных органаў тав. тав. **Ромуальд Зялінскі і Мікола Куц.**

Пленум вёў старшыня ГП **Вінцук Склубоўскі. Паколькі Пленум адбываўся ў часе святкавяння 50-дзесяцігоддзя Вялікага Кастрычніка першая яго частка была прысвечана іменна гэтай знамянальнай даце.** З дакладам аб шляху, які прайшоў Савецкі Саюз ад кастрычніка 1917 года, аб значэнні рэвалюцыі для беларускага народа і ўсяго чалавецтва выступіў старшыня Галоўнага праўлення В. Склубоўскі. Удзельнікі гарачымі апладысментамі прынялі прапанову і пастанавілі выслаць святочную тэлеграму з найлепшымі пажаданнямі ў савецкае пасольства ў Варшаве.

Другая частка Пленума была прысвечана **заданням БГКТ у асенне-зімовы перыяд.** З дакладам на гэтую тэму ад імя Прэзідыума ГП выступіў сакратар **Уладзімір Юзвюк.** Як вынікае з даклада праца гурткоў і наогул таварыства будзе накіравана і ў далейшым на папулярызацыю дасягненняў і ідэй Вялікага Кастрычніка. Дзякуючы намаганням БГКТ, Аддзела культуры ВРН і Ваяводскай бібліятэкі павялічыцца ў бібліятэках колькасць беларускага кнігазбору. У дакладзе падкрэслівалася, што ў апошнім часе наладзілася цяснейшае супрацоўніцтва з Аддзелам культуры ВРН і Куратарыяй.

Праўленне зараз адчувае пэўныя фінансавыя цяжкасці, а звязаны яны з устрыманнем сплаты за маёмасць ад спулдзельні «Бэтэска», якая зараз пераносіцца з Варшавы на Беласточчыну.

Колькасна БГКТ выглядае наступна: існуе 168 гурткоў з 5 868 членамі; за апошні перыяд паўстала 9 новаарганізаваных гурткоў, якія налічваюць 369 членаў; 7 з іх паўстала на Гайнаўшчыне, па адным у Бельскім і Сакольскім паветах; «Лявоніха» дала 102 канцэрты, якія аглядала 13.567 асоб. Шмат было таксама і іншага роду мерапрыемстваў, напрыклад, арганізаваныя Аддзеламі асветы і БГКТ настаўніцкія канферэнцыі, лекцыі лектараў БГКТ і г.д.

Большая ўвага будзе звернута на супрацоўніцтва з дзейнічаючымі на вёсках арганізацыямі, а перш за ўсё гурткі БГКТ павінны ўключыцца ў працу клуба-кавярні. Аб гэтым гаварылі таксама дыскутанты. Істотнай справай у працы аддзелаў і гурткоў БГКТ павінна стацца ініцыяванне курсаў беларускай мовы для дарослых.

Гаворачы аб беларускім аматарскім мастацкім руху даклад сцвярджае, што колькасна ён не ўзрастае і не паменшваецца. Аднак узровень мастацкіх калектываў у параўнанні да мінулых год намнога вышэйшы. Аднак у мастацкім руху існуюць аграмадныя цяжкасці перад усім рэпертуарнага характару. I таму Пленум звярнуўся з заклікам да нашых пісьменнікаў, каб тыя змаглі напісаць некалькі п'ес для беларускага аматарскага руху.

Заданні БГКТ Пленум удакладніў наступна:

1) Далейшы актыўны ўдзел у адзначэнні 50-годдзя Вялікага Кастрычніка,

2) Вядзенне ідэйна-выхаваўчай дзейнасці ў беларускіх асяроддзях, выкарыстоўваючы ўсе культурныя мерапрыемствы і гадавіны,

3) Шырэйшае ангажаванне беларускай інтэлігенцыі ў працы БГКТ,

4) Пашырэнне статутовай дзейнасці Таварыства праз арганізаванне і ўмацоўнне аддзелаў і гурткоў БГКТ.

Аб шырокай і плённай дыскусіі мы напішам асобна. А.К.

НАШЫ НАСТАЎНІКІ

СТАРШЫНЯ АДДЗЕЛА

Усім вядома, што аграмадная роля прыпадае настаўнікам у выхаванні падрастаючага пакалення ў фармаванні яго светапогляду і яго характару.

Аляксандр Іванюк з Гайнаўкі з'яўляецца настаўнікам беларускай мовы. А выкладчыку беларускай мовы ў нашых умовах даходзіць яшчэ адно вялікае заданне — не толькі навучыць чытаць і пісаць, але таксама навучыць любіць і шанаваць родную мову.

Менавіта яна, родная мова, з'яўляецца ключом да пазнання беларускай культуры. Таму менавіта праўленне Гайнаўскага аддзела беларускага таварыства, якое ўзначальвaецца Аляксандрам Іванюком, як галоўную задачу ставіць як найшырэй развіваць культурна-асветную дзейнасць у вёсках і мястэчках свайго павета. Сярод шматлікіх форм гэтай дзейнасці важнае месца займае мастацкая самадзейнасць. Бо нішто так не заахвочвае і не пераконвае аб прыгажосці беларускай мовы, як мастацкае роднае слова, песня, музыка. У Гайнаўскім павеце кожны год маладзёжныя драмгурткі БГКТ, а таксама школьныя калектывы з беларускімі п'есамі, дабіваюцца высокага сцэнічнага ўзроўню, а дэкламатарскі калектыў з Белавежы, у рэпертуар якога былі ўплецены беларускія песні і музыка, у гэтым годзе ў час аглядаў заняў першае месца ў Гайнаўцы і ў Беластоку.

Да найбольшых дасягненняў аддзела ў мастацкай самадзейнасці трэба аднесці ўтварэнне ў Гайнаўцы эстраднага калектыву , які часта выязджае на вёскі з канцэртамі і славіць роднае слова і песню.

Агульнавядома, што паспяховасць дзейнасці кожнай грамадскай арганізацыі залежыць ад добрай працы актыву. А каб гэты актыў быў пранікнуты супольнай мэтай і імкненнем, і каб здольны быў да ініцыявання патрэбных мерапрыемстваў, вельмі многа залежыць ад кіраўніка, а ў нашым выпадку ад старшыні аддзела БГКТ, ад яго арганізатарскіх здольнасцей і аўтарытэту.

Аляксандр Іванюк мае гэтыя даныя. Настаўніцкая шырокая эрудыцыя, сабранасць, вытрыманасць, тактоўнасць на пасяджэннях прэзідыума і праўлення аддзела і на шматлікіх нарадах прычыняецца да таго, што вакол аддзела групуецца найбольш дынамічная грамадская сіла гэтага павета. I таму менавіта тут, на Гайнаўшчыне, а дакладна ў Белавежы, утвораны этнаграфічны музей БГКТ. Тут найбольш гурткоў беларускага таварыства, найбольш драмгурткоў і найбольш падпісчыкаў «Нівы».

Аляксандр Іванюк паходзіць з Гайнаўскага павета (з Кленік). Пасля заканчэння беларускай філалогіі на Варшаўскім універсітэце вярнуўся ў свой павет, каб аддаваць людзям свае веды, свае арганізатарскія здольнасці. Ужо шосты год Аляксандр Іванюк узначальвае Гайнаўскі аддзел БГКТ, які належна пабуджае нацыянальную гордасць беларусаў і які сваёй культурна-асветнай дзейнасцю мае вялікі выхаваўчы ўплыў на беларускае асяроддзе.

М. Хмялеўскі

Фота: **Ул. Паўлючук**

З нагоды Дня настаўніка ўсім нашым педагогам-актывістам, членам і сімпатыкам БГКТ — шлем самыя сардэчныя прывітанні і пажаданні плённай працы ў выхаванні новага пакалення і шчасця ў асабістым жыцці.

ГП БГКТ
Рэдакцыя «Нівы»

БГКТ

АКАДЭМІІ І ВЕЧАРЫНЫ

21 кастрычніка Гайнаўскі аддзел БГКТ наладзіў у Доме настаўніка ў Гайнаўцы ўрачыстую вечарыну прысвечаную святкаванню 50 гадавіны Вялікай Кастрычніцкай рэвалюцыі. Сабралася на яе каля 150 асоб, членаў і сімпатыкаў БГКТ. З уступным словам да прысутных выступіў Васіль Сакоўскі — настаўнік гайнаўскага ліцэя з беларускай мовай навучання. Даклад аб значэнні Вялікага Кастрычніка прачытаў Аляксандр Іванюк. Затым эстрадная група Гайнаўскага аддзела дала багаты амаль двухгадзінны канцэрт. Пасля канцэрта адбылася вечарына. На століках, якіх тут у гэтым выпадку было ўсім дастаткова, паявілася віно і смакавітая закуска. Моладзь і старэйшыя да раніцы гулялі, спявалі старынныя і сучасныя песні. Вечар прайшоў у незвычайна сардэчнай і цёплай атмасферы.

Янка Цялушэцкі

✲

Праўленне Сямяціцкага аддзела Беларускага таварыства супольна з мясцовымі ўладамі ў Мілейчыцах 22-га кастрычніка арганізавалі акадэмію, прысвечаную 50-ай гадавіне Вялікай Кастрычніцкай рэвалюцыі. У гэтай урачыстасці ўзялі ўдзел працаўнікі Павятовага камітэта ПАРП на чале з першым сакратаром Уладзімірам Рашчэнка і працаўнікі павятовай рады нарадовай на чале са старшынёй прэзідыума Богданам Залускім. Гэты дзень і гэтая акадэмія была незвычайнай у Мілейчыцах, а гэта таму, што прыбылі сюды вайсковыя аташэ пасольства СССР у Варшаве генерал маёр Аляксандр Радыёнаў, а таксама маёр Іван Кужыльны з маці. Кужыльныя прыехалі на магілу свайго сына і брата Мікалая, які загінуў у Вольцы Выганоўскай, а пахаваны ў Мілейчыцах на могілках.

На гэтай акадэміі генерал маёр Аляксандр Радыёнаў узнагародзіў Антона Кочуга з Галубоўшчыны медаллю «За доблестный труд во время II Мировой войны, год 1941—1945».

Антон Кочуг пачаткова быў у Чырвонай Арміі, а потым працаваў на заводах у СССР. А старшыня прэзідыума ПРН у Сямяцічах Богдан Залускі ўзнагародзіў Хведара Касьянюка з Мядзвежыкаў кавалерскім Крыжам Заслугі.

На мастацкую частку склаліся выступленні школьнага дэкламатарскага калектыву, які падрыхтаваў паэму Міхася Машары «Кастусь Каліноўскі». Дала канцэрт таксама эстрада ГП БГКТ «Лявоніха». На акадэміі было 600 асоб.

Пасля ўспомненай урачыстасці адбылося спатканне мясцовага актыву БГКТ з савецкімі гасцямі і прадстаўнікамі павятовых улад. (мх)

УЗНАГАРОДЫ НАСТАЎНІКАМ

Аграмадную ролю адыгрываюць настаўнікі ў жыцці Беларускага грамадска-культурнага таварыства. Тым, хто найбольш папрацаваў у гэтым годзе для нашай арганізацыі, ГП БГКТ з нагоды Дня настаўніка прызнала грашовыя ўзнагароды. Вось яны: Аляксандр Іванюк з Гайнаўкі, Анатоль Мартыновіч з Вілінава, Язэп Альшэўскі з Бельска, Іван Ціванюк з Лукі, Аляксандр Панасюк з Пасынак і Зоя Кастэцкая з Піражкоў. (мх)

Падзеі • Здарэнні • Факты • Каментарыі • Весткі

СВЕТ

АРТЫКУЛ ГРЭЧКІ

Міністр абароны СССР маршал А. Грэчка змясціў у двумесячніку «Новая і навейшая гісторыя» артыкул пад загалоўкам «Армія Вялікага Кастрычніка». Напамінае ў ім, што яшчэ надоўга перад Кастрычніцкай рэвалюцыяй Ленін апрацаваў арганізацыйныя формы абаронных сіл пераможнай рэвалюцыі беручы прыклад з вопыту Парыжскай Камуны і Рэвалюцыі 1905 г. У пачатковым перыядзе Ленін думаў, што найбольш мэтазгодным было б абаперці армію савецкай краіны на арганізацыйных формах міліцыі (Чырвоная Гвардыя). Наступным крокам было пакліканне добраахвотніцкай арміі, якая таксама больш напамінала міліцыю як рэгулярную армію. Гэта сведчыць аб тым, — сцвярджае А. Грэчка, — што Ленін, партыя і савецкі ўрад вельмі разумна і эластычна падыходзілі да развязкі праблем пабудовы арміі і ваеннамарскога флота. Сярод выдатных стваральнікаў Савецкай Арміі і ваеннамарскога флота аўтар вылічае: **Андрэева, Бубнова, Гусева, Жданава, Землячку, Кірава, Касёра, Куйбышэва, Мікаяна, Арджанікідзэ, Сталіна, Фурманава і Янішэва.**

ПАСЛАННЕ АЛЯКСЕЯ

Аляксей — маскоўскі патрыярх і ўсяе Расіі а таксама Сінод праваслаўнай царквы накіравалі да свяшчэннікаў і верующых пасланне з нагоды 50-годдзя Кастрычніцкай рэвалюцыі ў Расіі. У пасланні гаворыцца, што гістарычнае значэнне кастрычніка 1917 года «выклікала ўсебаковы ўплыў на жыццё, а таксама на ўсе пазнейшыя турботы і ўчынкі народа, здзейсненыя ў імя ўмацавання ідэалу міра, справядлівасці і любві бліжняга».

КРЫНІЦЫ ШАВІНІЗМУ

«Для ізраільскага насельніцтва, — піша газета «Уніта», — ворагамі ў далейшай чарзе пасля арабаў з'яўляюцца Савецкі Саюз, камунізм, а зараз таксама Вялікабрытанія, якая праводзіць размовы з Насерам. Што да ЗША, ізраільцы не маюць ніякіх сумненняў. Сцвярджаюць яны адкрыта, што Джонсан завельмі патрабуе 5 мільёнаў галасоў амерыканскіх яўрэяў, каб мог нас здрадзіць напярэдадні прэзідэнцкіх выбараў».

Перад усім маладое пакаленне ізраільцаў нічога не ведае аб становішчы ролі СССР пры стварэнні ізраільскай дзяржавы. Гэтай моладзі ніколі не выяснена, што пасля 1948 г. Ізраіль заўсёды стаяў пры баку імперыялістычных краін ва ўсіх крывавых авантюрах на Блізкім Усходзе, і што толькі тады, калі рэальным пагрозам ставалася агрэсія з боку Вялікабрытаніі, Францыі і Ізраіля супраць Егіпту, Насер звярнуўся да Савецкага Саюза, каб атрымаць зброю, якой адмовіліся даць ЗША — сцвярджае журналіст успамянутага часопіса пішучы аб сітуацыі ў Ізраілі.

А. К.

БССР

УРАЧЫСТАЕ

Напярэдадні 50-годдзя Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі адбылося ў Мінску ўрачыстае пасяджэнне Цэнтральнага Камітэта Камуністычнай партыі Беларусі, Вярхоўнага Савета Беларускай ССР сумесна з партыйнымі і савецкімі органамі Мінска і Мінскай вобласці. Акалічнасны даклад меў **П. Машэраў**, першы сакратар беларускага ЦК.

На пасяджэнні прысутнічалі дэлегацыі камуністычных партый ЗША, Ірака, Мартынікі, а таксама дэлегацыі прагрэсіўных партый з Коста-Рыкі, Швейцарыі, Панамы — і прыбыўшыя на юбілейныя ўрачыстасці ў Беларусь дэлегацыі Варшаўскага ваяводства і Паўднёва-Чэшскай вобласці.

Мелі прамовы: Нацыянальны старшыня Камуністычнай партыі Злучаных Штатаў Амерыкі тав. Генры Уінстан, сакратар ЦК Швейцарскай партыі працы тав. Жан Венсан, першы сакратар Іракскай кампартыі тав. Назым Алі, шэф партыі з Коста-Рыкі тав. Мануэль Мора і інш.

ЗАКЛАДКА

У Мінску адбылася закладка манумента ў гонар 50-годдзя Савецкай улады. У гэтай урачыстасці прынялі ўдзел: П. Машэраў, Ц. Кісялёў, С. Пілатовіч, С. Прытыцкі, камандуючы войскамі Беларускай ваеннай акругі генерал-палкоўнік І. Трацяк.

З прамовай выступіў беларускі прэм'ер Ц. Кісялёў.

85-ТАЯ

«Літаратура і мастацтва» адзначыла на сваіх старонках 85-тую гадавіну нараджэння Якуба Коласа (Канстанціна Міцкевіча). **«Як Пушкін у рускай літаратуры, Шаўчэнка — ва украінскай, Міцкевіч — у польскай, Янка Купала і Якуб Колас сваёй творчасцю раскрылі і паказалі свету нацыянальны характар беларускага народа»...** — піша м. ін. «Літаратура і мастацтва».

ГАРТНАГА

Газета «Звязда» змясціла артыкул, прысвечаны 80-годдзю з дня нараджэння Цішкі Гартнага (Змітра Жылуновіча) — выдатнага беларускага пралетарскага пісьменніка, першага прэм'ера Беларускай Рэспублікі.

МАХЭЕК

«Ад імя калектыву кракаўскага «Жыцце літэрацке» шлю ўсім таварышам з братняй беларускай газеты «Літаратура і мастацтва», усім дзеячам сацыялістычнай культуры самыя гарачыя віншаванні і пажаданні змагацца за канчатковую перамогу, каб, разбурыўшы стары свет, дасягнуць братэрскага інтэрнацыянальнага яднання ўсіх сэрцаў, усіх людзей з чыстым сумленнем», — піша на старонках «ЛІМ» **Уладзіслаў Махэек**, галоўны рэдактар **«Жыцце літэрацке»**. Далей сцвярджае ён:

«Літаратура тады толькі ўсталёўвацца і сцвярджаецца ў людскіх сэрцах, тады толькі рэвалюцыйная і выхаваўчая, калі яна гаворыць праўду, чырвоную, як кроў, чыстую, як агонь. Гэта і крык, і радасць, і боль»... ...«Найлепшыя творы вашай літаратуры ніколі не былі параднымі. Літаратура не можа быць ганаровай вартай», — дадае Махэек.

(С.Я.)

ПОЛЬШЧА

152 000

152 000 свабодных месцаў працы знаходзіцца зараз у цэлай нацыянальнай гаспадарцы краіны, гэта значыць на 13.000 больш, чымсці ў канцы мінулага года. На кожнага шукаючага працы кваліфікаванага рабочага чакае зараз 59 свабодных месц, але таксама ў выпадку некваліфікаваных рабочых, жанчын і моладзі запатрабаванне на працу большае, чымсці колькасць ахвотных да працы. Варта адзначыць, што затрудненне ўзрастае хутчэй, чымсці прадбачвалі гэта планы.

ЧУЖАЗЕМЦЫ

Узрастае колькасць чужаземцаў, якія вучацца ў вышэйшых навучальных установах Польшчы. У гэтым годзе ёсць іх 2300, з чаго звыш 1000 асоб з краін трэцяга свету, каля 800 асоб з сацыялістычных краін, рэшта з краін капіталістычных.

ДЛЯ КУРЦОЎ І НЕКУРЦОЎ

Міністэрства камунікацыі ўпершыню ў краіне ўводзіць у сваіх бюро падзел на памяшканні для курцоў і некурцоў.

ХАЛАДЗІЛЬНІКІ

Тры тыпы халадзільнікаў, якія дагэтуль прадаваліся толькі за грошы — «Фока», «Сілесія» і «Поляр» — пачалі прадавацца таксама і на раты.

РАСПАРАДЖЭННІ

Міністэрства ўнутранага гандлю, пасля разгляду розных распараджэнняў выдадзеных у розныя гады, дайшло да вываду, што 126 з іх далёка ўжо не актуальныя, фармальна аднак былі надалей абавязваючымі. Ануліравана іх апошнім распараджэннем нумар 124. Падобныя неактуальныя фармальна аднак не ануліраваныя распараджэнні ёсць яшчэ многа ў розных галінах нашага жыцця.

МАРШАЛ РОЛЯ-ЖЫМІРСКІ

У Галоўным праўленні ЛОК (Ліга абароны краіны) адбылося ўрачыстае адзначэнне залатой адзнакай «Заслужаны дзеяч ЛОК» — маршала Польшчы — Міхала Ролі-Жымірскага. М. Жымірскі з'яўляецца заслужаным, шматгадовым прэзасам гуртка ЛОК пры цэнтралі Нацыянальнага польскага банку — аднаго з найбольшых і найактыўнейшых гурткоў лігі ў сталіцы.

МЕДЫЧНЫЯ АПАРАТЫ

У апошнім часе польскім інжынерам і лекарам удалося сканструяваць нескалькі складаных і вельмі каштоўных медычных апаратаў. Апараты гэтыя канструюе перад усім інж. Плужэк з Познані ў супрацоўніцтве з лекарамі розных спецыяльнасцей. Удалося яму ўжо сканструяваць першую польскую «пратэзу сэрца» і апарат, які заступае працу лёгкіх у час цяжкіх аперацый. Зараз група познаньскіх спецыялістаў падрыхтоўвае каштоўныя апараты да лячэння хваробы Бергера і хвароб нырак.

Ул. П.

ВАЯВОДСТВА

СЕЛЬСКАГАСПАДАРЧАЯ НАРАДА

Як вядома, на апошнім IX Пленуме Цэнтральнага Камітэта ПАРП, якое было прысвечана сельскай гаспадарцы, стан яе ў Беластоцкім ваяводстве быў ацэнены крытычна. Беласточчына шмат адстае ад перадавых раёнаў Польшчы.

Гэтым справам была прысвечана нарада партыйнага актыву ПАРП і ЗСЛ, якая нядаўна адбылася ў Беластоку. Нарадай кіраваў І-шы сакратар А. Ляшэвіч. Даклад аб стане і недахопах сельскай гаспадаркі Беласточчыны зачытаў Станіслаў Кудла. У нарадзе прынялі ўдзел: сакратар ЦК ПАРП Юзэф Тэйхма і віцэ-міністр сельскай гаспадаркі Станіслаў Гуцва. Удзельнікі нарады — партыйныя актывісты і арганізатары сельскагаспадарчай вытворчасці — абмеркавалі спосабы паляпшэння сельскай гаспадаркі ў ваяводстве.

МІЛЕЙЧЫЦКІ МІТЫНГ

З нагоды 50 гадавіны Вялікай Кастрычніцкай рэвалюцыі 7 лістапада гэтага года адбыўся ў Мілейчыцах шматлюдны павятовы мітынг мясцовага насельніцтва і прадстаўнікоў розных прадпрыемстваў, устаноў і школ з усяго Сямяціцкага павета. Арганізатарамі мітынгу з'яўляліся: грамадскі камітэт партыі ў Мілейчыцах, Сямяціцкі аддзел БГКТ і іншыя арганізацыі. Удзельнікі мітынгу пасля дэманстрацыйнага паходу вуліцамі пасёлка сабраліся ля помніка савецкім салдатам, паўшым у баях за вызваленне сямяціцкай зямлі, які ўстаноўлены на брацкім могільніку савецкіх салдат. Тут ужо традыцыйна праходзяць у Мілейчыцах усялякія ўрачыстыя мітынгі. Сабраўшыхся прывітаў сакратар Грамадскага камітэта ПАРП і інструктар Сямяціцкага аддзела БГКТ Міхась Вішэнка. З прамовай аб значэнні Вялікай Кастрычніцкай рэвалюцыі выступіў сакратар Павятовага камітэта ПАРП, Ян Плешук. Школьнікі і прадстаўнікі розных устаноў на брацкіх могілках савецкіх воінаў паклалі вянкі і букеты свежых кветак.

ГРОДЗЕНСКІ ТЭАТР

На гастролях у Беластоку пабываў у мінулым тыдні гродзенскі дзяржаўны рускі тэатр. Даў ён пяць спектакляў п'ес савецкіх драматургаў. (Шырэй аб гастролях гродзенскіх артыстаў напішам у наступным нумары).

СУДНА ІМЯ «ГАЙНАЎКА»

Яго яшчэ няма, але магчыма што незадоўга паявіцца на марскіх хвалях і ў партах многіх краін. Прынамсі гэтага хоча дабіцца гайнаўскі камбінат драўлянай прамысловасці. Яго калектыў на спецыяльным мітынгу прыняў каштоўную прапанову, каб аднаму гандлёваму судну, якое зараз будуе Гданьская суднаверф (сточня) прысвоіць імя **«Гайнаўка»**. Рабочыя пастанавілі папрацаваць дадаткова па 4 гадзіны, а грошы за гэтую працу пераказаць на фонд пабудовы судна. Прадпрыемства абавязалася даставіць усялякую драўніну неабходную да пабудовы гэтага судна і абсталяваць яго ўласнай мэбляю. Гайнаўскі камбінат драўлянай прамысловасці заклікае іншыя прадпрыемствы і ўстановы Гайнаўкі і Гайнаўскага павета падтрымаць іх каштоўную прапанову.

(вр)

NIEDZIELA, 19 LISTOPADA

9.05 Program dnia. 9.10 TV Kurs Rolniczy: „Opas bydła na paszach odpadowych". 9.45 „Przypominamy, radzimy". 10.00 Dla młodych widzów: „Pozdrowienia dla przyjaciół" (Moskwa). 10.45 „Torreadorzy z Wasiukowki" — film fab. radz. 11.20 PKF. 11.30 „Romeo" — film fr. (III). 11.50 Dziennik. 12.00 „Bawcie się z nami". 12.40 „Komediowy rebus" („W starym kinie"). 13.40 „Przemiany". 14.10 „Radar". 14.20 Dla dzieci: A. Świrszczyńska: „O Biedulce, co miała siedem kostek". 15.00 „Książka twój przyjaciel" — teleturniej. 16.00 Sprawozdanie sportowe. 17.25 „Spotkanie z pisarzem" — Władysław Machejek. 17.50 „Inny" — rep. filmowy („Ludzie i zdarzenia"). 18.10 „Piórkiem i węglem". 18.30 „Listy śpiewające" A. Osieckiej. 19.20 „Dobranoc". 19.30 Dziennik. 20.00 Koncert Laureatów Międzynarodowego Konkursu im. H. Wieniawskiego. 21.00 Film fab. 22.55 Niedziela Sportowa.

PONIEDZIAŁEK, 20 LISTOPADA

15.40 Program dnia. 15.45 i 22.30 Politechnika TV. 16.55 Dziennik. 17.00 „Kino Ptyś". 17.20 Dla młodych widzów: „Zrób to sam". 17.35 „Meksykańskie refleksje" („Medale i detale"). 18.05 „Skarby Sajanów" — film radz. 18.20 „Eureka". 18.50 „Panorama Literacka". 19.20 „Dobranoc". 19.30 Dziennik. 20.00 „Kino Krótkich Filmów". 20.25 Teatr TV: „Urząd" — widowisko wg. powieści T. Brezy. 22.10 Dziennik.

WTOREK, 21 LISTOPADA

8.30 „Słońce świeci dla wszystkich" — film fab. radz. 10.00 Dla szkół (kl. III) „Zuchy". 10.20 Przerwa. 11.55 Dla szkół (kl. XI) Język polski — Bernard Shaw: „Żołnierz i bohater". 12.30 Przysposobienie Rolnicze: „Określanie wartości pokarmowej pasz". 13.05 Przerwa. 15.05 Program dnia. 15.10 Przysposobienie Rolnicze: „Określenie wartości pokarmowej pasz". 15.45 i 22.40 Politechnika TV. 16.55 Dziennik. 17.00 Dla młodych widzów: „Od deski do deski" (program o książkach). 17.20 Dla młodych widzów: „Latający Holender" — „Przez Morze Karaibskie". 17.55 „Nie tylko dla pań". 18.15 „Złote karty" — film bułg. 18.30 TV Kurier Warszawski. 18.45 „Wiem wszystko" — teleturniej. 19.20 „Dobranoc". 19.30 Dziennik. 20.05 „Po szóstej". 20.45 „Pośpieszny osąd" — film dokum. USA. 22.30 Dziennik

ŚRODA, 22 LISTOPADA

9.55 Dla szkół (kl. VI) Fizyka: „Nacisk i ciśnienie". 10.25 Przerwa. 10.55 Dla szkół (kl. VIII) Wychowanie obywatelskie: „Czego oczkujemy od rolnictwa" 11.30 „Po latach" — film fab. radz. 12.50 Przerwa. 15.40 Program dnia. 15.45 i 22.30 Politechnika TV. 16.50 Dziennik. Sprawozdanie sportowe. 19.00 „Gorąca linia" (Katowice — Kraków). 19.20 „Dobranoc". 19.30 Dziennik. 20.15 „Estrada Radziecka" — występ ormiańskiego zspołu ludowego. 20.50 „Światowid". 21.20 „Alfred Hitchocock przedstawia — film. 22.10 Dziennik.

CZWARTEK, 23 LISTOPADA

9.55 Dla szkół (kl. VIII) Historia: „U progu wolności". 10.25 Przerwa. 12.45 Dla szkół (kl. VIII) Język polski: „Spotkanie z twórcą filmowym i aktorami". 13.15 Przerwa. 15.40 Program dnia. 15.45 i 22.35 Politechnika TV. 16.55 Dziennik. 17.00 Dla młodych widzów: „Ekran z bratkiem". 18.10 „Bryza" — magazyn morski. 18.35 „Polska pieśń rewolucyjna" — program muzyczny. 19.05 „Odessa" — film Tele-Aru. 19.20 „Dobranoc". 19.30 Dziennik. 20.05 „Poligon". 20.35 Telekram. 20.45 Teatr „Kobra": „Szafirowy Budda" — widowisko kryminalne B. Gordon. 21.45 „Refleksje". 22.15 Dziennik.

PIĄTEK, 24 LISTOPADA

8.40 „Niewidomy muzyk" — film fab. radz. 9.55 Dla szkół (kl. lic.) Wychowanie obywatelskie — Magazyn „Panorama". 10.25 Przerwa. 12.45 Dla szkół (kl. VIII) Zajęcia techniczne „Lampa stojaca". 13.15 Przerwa. 15.40 Program dnia. 15.45 i 23.10 Politechnika TV. 16.55 Dziennik. 17.00 „Miś z okienka". 17.15 „Klub dobrych gospodarzy". 17.40 TV Kurier Mazowiecki. 17.55 „Sylwetki X Muzy" — Andrzej Łapicki. 18.25 „Za kierownicą". 18.55 „Menuety Mozarta" z tekstami poetyckimi S. Grochowiaka. 19.20 „Dobranoc". 19.30 Dziennik. 20.00 „Bez apelacji" cz. I. 20.45 Teatr TV: M. Gorki — „Wrogowie". 22.05 Informacja Kulturalna. 22.20 Program publicystyczny. 22.50 Dziennik.

SOBOTA, 25 LISTOPADA

9.20 „Pod wiatr" — film fab. ang. 10.55 Dla szkół (kl. V) Geografia: „Krajobrazy przemysłowe Europy". 11.25 Przerwa. 11.55 Dla szkół (kl. VI) Geografia: „W Tatrach". 12.25 Przerwa. 15.40 Program dnia. 15.45 Telewizyjny Kurs Rolniczy: „Produkcja bydła mięsnego". 16.20 Program Tygodnia. 16.40 Dziennik. 16.45 „Uczymy dzieci jeździć na łyżwach" („Wychowanie fizyczne naszych dzieci"). 17.00 Dla młodych widzów: „WS — 15 przeciw SDN-2" Telekonkurs (Warszawa, Poznań). 17.50 „W przestworzach, czyli ciekawe opowieści lotników". 18.05 „Orzeł" — film („Świat, który nie może zginąć"). 18.30 „Tele-Echo". 19.20 „Dobranoc". 19.30 „Monitor". 20.10 „La Fontaine wiecznie żywy" — film. 20.40 — Koncert rozrywkowy. 21.40 Dziennik. 21.55 Wiadomości sportowe. 22.05 „Pod wiatr" — film fab. ang.

PIĄTEK, 17 LISTOPADA

14.15 Program dnia. 14.20 Dziennik. 14.25 Język ang. dla przedszkolaków. 14.50 Reportaż z wystawy plastyków białoruskich. 15.20 „Nasz wywiad". 15.50 Dziennik. 16.00 Sztafeta nowin. 17.00 Piłka nożna. „Dynamo" (Kijów) — „Górnik" (Zabrze). 18.45 Śpiewa artysta ludowy ZSRR A. Ogniwcew. 19.50 Audycja poświęcona Jakubowi Kołasowi. 20.25 Miniatury TV.

SOBOTA, 18 LISTOPADA

8.00 Gimnastyka. 8.30 „Detale maszyn". 9.00 „Mechanika teoretyczna". 9.30 Język ang. dla przedszkolaków. 10.00 Program o wspólnej walce polskich i radzieckich partyzantów. 10.30 „Młodość poety". Film. 12.000 Program telewizji barwnej. 13.30 Spektakl TV dla uczniów. 14.30 Dziennik. 15.00 Klub filmowy. 16.00 Program humorystyczny. 16.40 „Na tematy międzynarodowe". 17.00 „Ogoniok". 18.00 Dziennik. 18.30 „Barbara i Jan". Polski film TV. V i VI serie. 19.30 Mistrzostwa świata w gimnastyce.

NIEDZIELA, 19 LISTOPADA

7.55 Program dnia. 8.00 „Budzik". 8.30 „Rówieśnica Października". 9.40 Przedmieścia Leningradu. 9.55 „Święto w krainie „Sprtlandia". Finał. 11.30 Kiosk Muzyczny. 12.00 Program telewizji barwnej. 13.30 Program o wojskach rakietowych. 14.25 Dziennik. 14.45 „Dziś i jutro błękitnego ekranu". 15.05 Muzyka kompozytorów białoruskich. 16.05 Podróże TV. 16.40 Koncert życzeń. 17.10 Panorama filmowa. 18.30 Dziennik. 19.00 „Barbara i Jan". Polski film TV. VII seria. 19.30 Mistrzostwa świata w gimnastyce.

Вітальд Ярасінскі сярод маладых у Цеханоўцу

Тое, што новы агульнакраёвы асветна- палітычны год ЗМВ пачынаўся ў **Цеханоўцу,** Сямяціцкага павета, не было выпадковым. Ад даўжэйшага часу наша беластоцкая прэса, а затым і цэнтральная, інфармавала аб ініцыятывах і пачынаннях тамашняга насельніцтва. Так сталася, што **ва ўсіх ініцыятывах асноўнае месца займала моладзь з гарадскога гуртка ЗМВ.** А ўсё пачалося ад арганізавання **сельскагаспадарчага музея імя К. Клюка і безумоўна хіба найбольш актыўнага на Беласточчыне рэгіянальнага Таварыства прыяцеляў Цеханоўца.**

Актыўная праца Цеханоўскага гуртка ЗМВ пры пабудове стадыёну, музея і заліва, а таксама дбайнасць аб іншыя справы моладзі зрабіла **гурток ЗМВ у Цеханоўцу адным з найлепшых у краіне.**

Іменна Цехановец быў месцам, дзе адкрываўся новы 1967/68 палітычна-асветны год ЗМВ. Аб важнасці гэтай урачыстасці сведчыць факт, што **прынялі ў ёй удзел найвышэйшыя ўлады: сакратар ЦК ПАРП Вітальд Ярасінскі, Кіраўнік аддзела прапаганды НК ЗСЛь Вальдэмар Вінкель, старшыня Галоўнага праўлення ЗМВ Здзіслаў Куроўскі** і іншыя. Ваяводскія ўлады прадстаўлялі: сакратар ВК ПАРП **Вітальд Мікульскі,** прэзас ВК ЗСЛь **Ян Гызнар** і прэзас ВК СД **Рышард Бартнік.**

Прэзідыум ўрачыстага адкрыцця асветна-палітычнага года ЗМВ.

Урачыстасць адкрыў **Станіслаў Крушнеўскі** старшыня Ваяводскага праўлення ЗМВ у Беластоку. Затым з прамовай выступіў сакратар ЦК ПАРП **В. Ярасінскі.** Гаварыў ён аб значэнні Кастрычніцкай рэвалюцыі для польскага народа і для яго незалежнасці, а таксама аб авансе польскай вёскі, якая перастае быць вёскай з даўнейшай памяці. Тав. В. Ярасінскі напомніў, што ёсць яшчэ ў краіне вёскі ўбогія ў культурныя цэнтры. Намаганні дзяржавы, каб змяніць гэты стан рэчаў, не хапаюць, патрэбная тут дапамога самога насельніцтва, а ў тым моладзі. Затым тав. Ярасінскі прысвяціў многа месца справе рэалізацыі пастановы IX пленума ЦК партыі. Між іншым сказаў ён, што **каб магчы добра рэалізаваць заданні ў сельскай гаспадарцы, прынамсі палова вясковай моладзі павінна выбіраць у адукацыі прафесію гаспадара.** Лепшая прафесіянальная падрыхтоўка і тэхнічны прагрэс у сельскай гаспадарцы — вось асноўныя заданні ЗМВ.

Затым былі: праграмны даклад і інаўгурацыйная лекцыя. Выступалі таксама беластоцкія актывісты ЗМВ. Асабліва цікавым было выступленне старшыні гарадскога гуртка ЗМВ у Цеханоўцу, якая расказала прысутным, што тутэйшая моладзь зараз не ведае, што гэта **маламестачковая нуда.** Адной з дрэнных з'яў з'яўляецца тое, што моладзь, якая тут вырасла і кончыла школу, а пайшла далей вучыцца, не вяртаецца на радзіму. Недахоп СПР ці іншай прафесіянальнай школы спрые ўцёкам моладзі з Цеханоўца.

Узнёслым момантам урачыстасці было ўручэнне адзнак **Чэхаславацкага саюза моладзі** актывістам ЗМВ. Уручалі іх прысутныя на ўрачыстасці: сакратар чэхаславацкага пасольства **Вацлаў Бітнэр** і ваенны аташэ палкоўнік **Францішак Двожак.** Ганаровыя адзнакі між іншым атрымалі **С. Крушнеўскі** і выкладчык школення ЗМВ у Нурчыку **Пётр Леанюк.** Пасля гэтага **Здзіслаў Куроўскі** ўручыў актывістам арганізацыі **Ганаровыя залатыя адзнакі ЗМВ,** якія з'яўляюцца найбольшым арганізацыйным адзначэннем.

Удзельнікі ўрачыстасці

Урачыстасць закончылі гульні і танцы маладых. Трэба было б жадаць, каб гурткі ЗМВ працавалі ўсюды так, як у Цеханоўцу, каб усім членам ЗМВ асветна-палітычны год праходзіў так весела, як гэта было вечарам 29 кастрычніка г.г. у Цеханоўцу.

А. Карпюк
фота аўтара

НАШЫ НАСТАЎНІКІ

АЛЯКСАНДРА ПАНАСЮК

„Няма прарокаў паміж сваімі», — гаворыць вядомая пагаворка. А настаўнік павінен быць якраз «прарокам» — прапагатарам новых прагрэсіўных ідэй і ўзораў культурнага жыцця. Аляксандра Панасюк рашыла стацца аднак «прарокам» паміж сваімі — вырашыла пачаць працу ў роднай сваёй вёсцы ў Рыбалах. Амбітная настаўніца не абмежавалася да навучання дзяцей, пастанавіла навучыць сяго-таго і са старэйшых. Пад яе кіраўніцтвам разгарнулася ў Рыбалах бурлівая культурная дзейнасць, а асабліва — мастацкая самадзейнасць. Трэба ў гэтым месцы адзначыць, што раней гэтая вёска не мела аніякіх традыцый культурнай працы і нікому з настаўнікаў не ўдавалася зрабіць у Рыбалах нічога талковага. Традыцыю такую дзякуючы сваёй устойлівасці і працавітасці выпрацавала Аляксандра Панасюк. Ад таго часу самадзейнікі з Рыбалаў пачалі займаць відныя месцы на рознага тыпу павятовых і ваяводскіх аглядах.

Зараз Аляксандра Панасюк працуе ў вёсцы Пасынкі Бельскага павета. І тут, як і раней у Рыбалах, у роўнай меры клапоціцца аб добрае правядзенне сваіх урокаў, як і аб культурнае жыццё вясковай моладзі. Каб больш

умела вясці працу з моладдзю, Аляксандра Панасюк вучыцца на тэатральным курсе, які вядзе Ваяводскі дом культуры ў Беластоку.

Праз увесь час сваёй працы ў школе Аляксандра Панасюк з'яўляецца настаўніцай беларускай мовы. Дзеці вельмі любяць яе ўрокі па роднай мове. Настаўніца імкнецца ў іх пераказаць дзецям не толькі акрэсленыя веды, але і прывіць любоў да мовы і ўсяго роднага. (п)

Дыскусія, якая адбылася на канферэнцыі настаўнікаў беларускай мовы **ў Гайнаўцы,** сведчыць аб тым, што настаўнікі Гайнаўшчыны надта сур'ёзна трактуюць навучанне роднай мовы. Арганізатары дасканала прадумалі праграму прадбачваючы даклад **мгр Ніны Вішнеўскай,** а таксама **дра А. Баршчэўскага** аб 50-годдзю савецкай літаратуры. Усебакова да канферэнцыі падрыхтаваўся Аддзел асветы ў Гайнаўцы, які правёў дакладнае распазнанне адносна забеспячэння школ у навуковыя дапаможнікі да беларускай мовы, дзіцячай і метадычнай літаратуры, падпіскі часопісаў.

Намеснік інспектара **С. Бароўскі** ў сваім выступленні даў станоўчую ацэнку працы настаўнікаў беларускай мовы падкрэсліваючы, што ўносяць яны велізарны ўклад у пашырэнне культуры на Гайнаўшчыне. Адным з прыкладаў, можа малога «калібра» але вялікай справы, ёсць **школа ў Белавежы.** Што-праўда, тут невялікая колькасць вучняў вучыцца беларускай мовы, але настаўнік вядзе арыгінальную працу з вучнямі. Калектыў вучняў гэтай школы заняў на VI беларускім рэцытатарскім конкурсе ў павеце і ў Беластоку адно з найлепшых месц.

Вернемся да дыскусіі. Шмат ёсць балючых спраў, якія датычаць навучання беларускай мовы. Многія з прапаноў не могуць быць рэалізаваны адразу. Але гайнаўскія настаўнікі гаварылі аб справах здаецца так простых, а ўсё ж недапрацаваных самой школьнай адміністрацыяй. Напрыклад, курсы настаўнікаў беларускай мовы ў час канікул. Кіраўнік школы ў Скупаве **Ю. Навіцкі** і іншыя дамагаліся, каб арганізавана больш гэтага тыпу курсаў, падкрэсліваючы, што яны ў школьнай працы неабходныя. А як справа маецца? Амаль кожны год Кураторыя наракае, што няма поўнага камплекта настаўнікаў на курсе. Дык чыя ж тут віна? Цяжка сказаць. Адно пэўнае, што не вінаваты тут настаўнікі.

Вельмі скептычна гайнаўскія настаўнікі аднесліся да **арганізаваных у Мінску (БССР) курсаў для настаўнікаў.** Тыя, хто быў у Мінску, гаварылі, што **сябры з БССР робяць усё, што могуць, каб даць магчыма найлепшых выкладчыкаў, а тым часам ад нас высылаюцца настаўнікі, якія часта не маюць нічога супольнага з беларускай мовай** і ўвогуле яе не ведаюць. Асветныя ўлады выезд у Мінск трактуюць як узнагароду, але на ўзнагароды — сцвярджалі гайнаўскія настаўнікі — ёсць дыпломы, грошы і т.п., а не павінен быць узнагародай курс у Мінску. Там павінны ехаць настаўнікі, каб павысіць свае веды, а тым, хто слабей ведае бел. мову, арганізаваць курсы тут, на месцы.

Многа месца прысвечана навуковым дапаможнікам. Іх фактычна ў школах мала. З года ў год паўтараецца адно і тое ж, што «мы замовілі, а нам не прыслалі». Гайнаўскія настаўнікі аднак не абмяжоўваюцца да гэтых наракання. Што могуць выконваюць разам з вучнямі на ўроках. **Павятовы метадычны цэнтр носіцца з намерам у канцы гэтага або на пачатку будучага школьнага года арганізаваць выстаўку навуковых дапаможнікаў да беларускай мовы выкананых настаўнікамі і вучнямі.** Ініцыятыва надта цікавая і карысная. Прыдалося б, каб аб гэтым падумалі і ў іншых паветах, а справай зацікавілася Кураторыя і Акруговы метадычны цэнтр.

Як заўсёды была закранута справа падручнікаў. Настаўнікі дамагаліся каб «Дом кніжкі» паведамляў паасобныя школы аб навінках беларускай літаратуры, якая прыходзіць у нашыя кнігарні. Такія праспекты прысылаюць з Варшавы, Познаня, Вроцлава, дык чаму ж нашыя кнігарні не маглі б гэтага зрабіць? Аказваецца, што беларускай дзіцячай і сучаснай літаратуры для школьных бібліятэк амаль няма ў нашых кнігарнях. Апраўдванні, што Мінск не прысылае, не зусім згодныя з рэчаіснасцю, бо, напрыклад, публічныя бібліятэкі пачалі атрымоўваць літаратуру на беларускай мове.

Сёння Дзень настаўніка. Шчыра кажучы, матэрыял не святочны, але іменна праз паказанне гэтых простых але як жа істотных спраў з настаўніцкай нівы хочацца быць разам з тымі, чыё сёння свята.

А. Карпюк
Фота аўтара

Настаўнікі беларускай мовы ля століка, дзе паказаны сучасныя беларускія падручнікі і метадычная літаратура.

Doroczna wystawa amatorskiej fotografii artystycznej

Białostockie Towarzystwo Fotograficzne i Wojewódzka Komisja Związków Zawodowych w Białymstoku przy współudziale instytucji oraz organizacji społecznych i młodzieżowych organizują: „DOROCZNĄ WYSTWĘ AMATORSKIEJ FOTOGRAFII ARTYSTYCZNEJ — 1967".

WARUNKI UCZESTNICTWA

1. Tematyka zdjęć dowolna.
2. W wystawie mogą brać udział wszyscy amatorzy z terenu województwa białostockiego.
3. Każdy autor może nadesłać do 15 prac w formacie od 18x24 cm (kolorowe), oraz od 30x40 cm wzwyż (czarno-białe).
4. Na odwrocie każdego zdjęcia należy podać imię i nazwisko autora adres, tytuł i numer wg karty zgłoszenia.
5. Do prac należy dołączyć kopertę z kartą zgłoszenia zawierającą: imię i nazwisko, dokładny adres, nr tel. pryw., służbowego oraz spis prac.
6. Prace w płaskich (usztywnionych) opakowaniach przesłać na adres: Białostockie Towarzystwo Fotograficzne, Białystok, skrytka pocztowa 133 **w terminie do 30 XII 1967 r.**
7. Za najlepsze prace przyznane zostaną wysokie nagrody pieniężne, rzeczowe, Dyplom Federacji Stowarzyszeń Fotograficznych w Polsce oraz dyplomy Białostockiego Towarzystwa Fotograficznego.
8. Każdy autor zgłaszający prace otrzyma katalog. Wszystkie zdjęcia przyjęte do ekspozycji otrzymają nalepki pamiątkowe.
9 Ekspozycja wystawy w Białymstoku w miesiącu marcu 1968 roku.
10. Zastrzega się prawo wykorzystania zdjęć do celów wystawienniczych i publikacji.
11. Bliższych informacji dotyczących Wystawy udzielać będzie **Sekretariat Wystawy:**

Wojewódzki Dom Kultury, B-stok ul. Kilińskiego 8 telefon 14-63 Wydział Kutury Prezydium MRN, B-stok, ul. Lenina 9 tel. 42-00.

Zarząd BTF

УРАЧЫСТАЕ СВЯТКАВАННЕ

Прэзідыум акадэміі.

З увагай слухаюць прысутныя словы даклада.

Вечар 5 лістапада 1967 года. Вялікая зала ў памяшканні Галоўнага праўлення БГКТ была запоўнена да апошняга месца. Не змяшчае ўсіх ахвотных прысутнічаць на сходзе. Тут адбываўся ўрачысты юбілейны сход прысвечаны 50-годдзю Кастрычніка. Урачысты сход адкрыў старшыня ГП **В. Склубоўскі,** а даклад прачытаў сакратар ГП **Ул. Юзвюк.** Калі пачуліся першыя словы даклада, у зале наступіла поўная цішыня. Словы аб падзеях у 1917 годзе і ў наступных гадах Савецкай улады зачаравалі прысутных, быццам бы словы найпрыгажэйшай паэзіі. З асаблівым захапленнем і радасцю прымалі прысутныя словы дакладчыка, у якіх гаварылася аб удзеле палякаў у рэвалюцыі, а перад усім нашых беларусаў. Бо і чаму ж не ганарыцца **Мартынюком** з Новаберазова, чалавекам, які першы падаваў каманду сігнала змены новай эпохі, і многімі іншымі слаўнымі людзьмі рэвалюцыі. Афіцыяльную частку закончыла выступленне прысутнага на ўрачыстым сходзе афіцэра Савецкай Арміі. Іменна яму прысутныя зрабілі сардэчны прыём і пажаданні з нагоды Вялікага Свята.

Артыстычную частку ўпрыгожвае сваімі песнямі **самадзейны мастацкі калектыў Бельскага аддзела БГКТ.** Гучаць песні беларускія, польскія, рускія і ўкраінскія. Артысты-самадзейнікі часта вымушаны паўтараць песні па два разы. Гэта абазначае, што спадабаўся калектыў, песні. Нельга не сказаць, што мастацкі кіраўнік і дырыжор гэтага калектыву **Шурбак** усім гэтым быў усхваляваны. Усё ж мастацкі ўзровень хора — гэта яго заслуга.

Трэба напомніць, што Прэзідыум ГП БГКТ за заслугі ў пашырэнні беларускай, рускай і польскай песні, за актыўнасць калектыву ў перыяд святкавання Вялікага Кастрычніка прызнаў беларускаму хору грашовую ўзнагароду. Шчыра віншуем і жадаем Бельскаму калектыву далейшых поспехаў у пашырэнні культуры.

Тэкст і фота А. К.

Выступае харавы калектыў з Бельска.

У ПОШУКАХ ШЧАСЦЯ

Паэзія Максімавых загуменняў

За Максімавымі гумнамі пачынаецца паэзія асенніх палёў, паэзія звычайнай сялянскай працы. Пахне тут дынямі, морквaю, разоранай скібай і асеннім сонцам. На разораным бульбяніку група людзей: дзядзька Максім, яго сусед, дзядзькавы госці з горада, што прыехалі памагчы яму збіраць бульбу. Трэба тады і самому ўзяцца да гэтай ад дзяцінства добра вядомай сялянскай працы.

Апрануўшы тоўстыя, цяжкія нагавіцы сунуся з групаю людзей праз Максімава поле. Уся паэзія сялянскай працы ў момант нікне, гіне са свядомасці ўся роскаш гартання агрэтай асеннім сонцам зямлі, перасоўвання поўных кошыкаў бульбы, суіснавання з бязмежнай прасторай палёў. Вернецца яна ізноў, калі атрахнуся з пяску і балота і стануся на гэтым полі асобаю чужою — гарадскім бяздзельнікам. Бо паэзію Максімавых загуменняў, паэзію працы на Максімавым полі можна адчуць і зразумець толькі з пэўнай да іх дыстанцыі — з перспектывы горада.

Высядаючы з аўтобуса і ўбачыўшы Максімаву постаць утопленую ў апусцелы краявід, лянівую, павольную, поўную ціхага спакою і гармоніі з шэрай шырынёю палёў з апошнімі саламянымі стрэхамі — у момант разумею і адчуваю ўсю роскаш гэтай лянівай, няспешлівай працы, у момант лаўлю форму Максімавых адчуванняў, Максімавага светапогляду, Максімавага шчасця. Губляю яе поўзаючы па разоранай скібе Максімавага бульбяніка. Губляе яе і сам Максім, стогнучы, охкаючы, наракаючы на боль у правым баку, на дрэнны ўраджай, на цяжкую працу, на старасць, на вялікія падаткі, на людскую няўдзячнасць. І так як я, Максім знаходзіць і з усёй вострасцю ўсведамляе сабе форму свайго сялянскага шчасця, калі прыходзіцца яму пакінуць сваю хатку і выехаць у горад, да дзяцей. Бывае тут коратка.

— Бы ў той турме, — тлумачыць, — няма зусім поля і неба толькі кавалачак.

І чым хутчэй вяртаецца пад сваю ўбогую саламяную страху.

Бо ў простай, незмеханізаванай сялянскай працы ёсць нешта з паэзіі ці з містыкі, нешта як паэзія цяжкае да выяўлення, слоўнага сфармуліравання, нешта, што можна адчуць толькі тады, калі перастаеш быць яе элементам, яе дзейнікам, а стаешся пабочным яе назіральнікам, пабочным назіральнікам самога сябе.

Разумею цяпер, чаму на тэму Максімавага светапогляду — народнага светапогляду і светапогляду першабытных людзей — ад стагоддзя ідуць між спецыялістамі заўзятыя спрэчкі. Напісана на гэтую тэму сотні аграмадных тамоў, і далей ніхто толкам не ведае, якія погляды Максіма і яму падобных людзей на прыроду, на істоту матэрыі, жыцця, духаў і г.д. Здавалася б нічога прасцейшага: пайсці да майго дзядзькі Максіма ды запытаць, што ён думае аб усім гэтым. Справа аднак у тым, што ён аб гэтым нічога не думае. Не мае сваёй філасофіі замкнутай у мнагаслоўі, у дапрацаваных катэгорыях і паняццях. «Філасофія» яго замыкаецца ў гэтых павольных, лянівых рухах, у гармоніі з акружаючым краявідам, у канкрэтных вобразах народнай культуры: вобразах асілкаў, дэманаў, добрых і дрэнных тварэнняў, замыкаецца ў багатай народнай абрадавасці, у простых нескладаных народных песнях. «Філасофія» гэтая з'яўляецца менавіта паэзіяй Максімавай працы няўлоўнай у час самога акту працы і таму не выяўленай ясна ў зразумелых кожнаму катэгорыях і паняццях.

Рыгор Паўлюк

ПАДАРОЖЖА Ў МАЛАДОСЦЬ

3

Першая сустрэча з маёй Масквой (той, якую я пакінуў 13 год назад) адбылася на плошчы Маякоўскага. Выйшаўшы з метро на станцыі «Маякоўская», я адразу не прыкмеціў генеральнай перабудовы руху на плошчы (аўтамабілі ідуць тунелем пад плошчай), у вочы кінуліся вялікія, маляваныя ўручную афішы. Сцены Канцэртнага зала імя Чайкоўскага рабацелі знаёмымі чырвонымі літарамі. Усё роўна што я перанёсся недзе ў 1950 год. Нават адзін з афішаў запрашаў на канцэрт ансамбля песні і танца імя Аляксандрава. Як 17—15 год таму назад. Але ўвагу маю прыкаваў іншы афіш: «Вечар паэзіі». Гэтага тут раней не было. Каб у зале, якая змяшчае звыш дзвюх з паловай тысяч гледачоў, ладзіліся сустрэчы з паэтамі? Ды яшчэ за платнымі білетамі, цана якіх вышэй, чым у першакласных тэатрах. Што ж гэта за сустрэчы? Выбар быў зроблены: пайду на паэтаў. Апынуўшыся на супрацьлеглым баку плошчы ля кукальнага тэатра, мяне ўразіла несмяротнасць мастацтва. Тут усё яшчэ Абразцоў ставіць «Под шорох твоих ресниц». Як і раней білеты выпрададзены на месяц наперад. Потым я пераканаўся, што не толькі на Абразцова цяжка дастаць білеты. Паспрабуйце трапіць на Таганку, як тут папулярна называюць Маскоўскі тэатр драмы і камедыі (Таганка — раён Масквы). Мне ўдалося пабываць у гэтым тэатры толькі дзякуючы старым знаёмствам.

Чым Таганка прыцягвае гледачоў? Перш за ўсё, эксперыментам, новым падыходам да самога гледача. Трапіў я на «Дзесяць дзён, якія ўзварухнулі свет». Гэта, як характарызуе пастаноўку сам тэатр — «народнае прадстаўленне ў 2-частках з пантамімай, цыркам. буфанадай і стралянінай па матывах кнігі Джона Рыда». Яшчэ перад прадстаўленнем ідзе тут своеасаблівая апрацоўка гледача. У дзвярах тэатра два чырвонаармейцы ў мундзірах з часоў Кастрычніцкай рэвалюцыі. У адной руцэ вінтоўка з адкрытым штыком, другою бярэ ад цябе білет і нанізвае на штык. У фае за сімвалічнай дэкарацыяй рэпрадуктары перадаюць рэвалюцыйныя песні. Група матросаў з гітарай. Ходзяць сярод публікі і рэжуць «яблачка». Да цябе падыходзіць маладая жанчына ў чорным з чырвонай павязкай на рукаве і наганам на клубах і прышпільвае табе да грудзей чырвоны банцік. Ты становішся, як бы. саўдзельнікам падзей, якія неўзабаве адбудуцца на сцэне. Там жа гэтыя ж салдаты і матросы. Ды яны і не вельмі трымаюцца сцэны. Сыходзяць у залу, ідуць да выхаду і, перад тым, як пакінуць залу ўзвінчваюць тваe нервы вінтовачнымі выстраламі. Не ведаю, як чуюцца тут людзі са слабымі нервамі, але настрой аўтэнтычнасці ствараецца моцны.

Я сказаў: выбраў вечар паэтаў. Але нягледзячы на вялікую залу, у якой адбываўся вечар, дастацца туды таксама не было справай лёгкай: білеты былі ўжо распрададзены. Зноў выручылі сябры. Сядзеў я ў гэтай калісьці найбольшай зале Масквы, слухаў паэтаў, углядаўся ў публіку і развязваў адвечную загадку: што такое паэзія? Роля, якую яна тут заняла, многім з нас незразумелая. Ну, бо ці ж можна ў нас уявіць такую сцэну, што паэта слухае шматтысячная аўдыторыя. Яна не толькі слухае, стараецца таксама ўздзейнічаць на паэта. Ёй не абыякава, што ён піша. Вось выступае Бела Ахмадуліна. Збіваецца. Група маладых людзей, якая сядзіць побач мяне проста на сходах (не хапіла месц), хвалюецца, адзін з іх не вытрымлівае і паўголасна падказвае паэтэсе прапушчаныя радкі. Але яна далёка на сцэне, яна не чуе свайго дабразычліўца. Чуе іншае: Аляксей Суркоў, які вядзе вечар, чытае запіску, паступіўшую з залы: «Бела, пара мяняць тэму. Навошта ўцякаеш у сябе?». Але тут жа з залы ў Беліны рукі ідуць кветкі. Запіскі і кветкі вандруюць на сцэну праз увесь вечар. Кантакт паэта са слухачамі вельмі непасрэдны.

Калі я потым пытаўся многіх маскоўскіх паэтаў, чым можна вытлумачыць такое вялікае зацікаўленне савецкага грамадства сваімі паэтамі, атрымліваў розныя адказы: пазалітаратурная цікавасць (чаго я не адчуў седзячы ў зале імя Чайкоўскага); праз Маскву кожны дзень праплывае трохмільённая хваля праезджых, яна залівае таксама тэатральныя і канцэртныя залы (але «Братская Гэс» Яўтушэнкі выйшла тыражом у 100 тысяч і ў Маскве знікла з кнігарняў за адзін дзень). Іншыя казалі: — У нас проста любяць паэзію.

Я так да канца і не зразумеў, у чым тут справа. Адно ясна: у савецкім грамадскім жыцці паэзія заняла першапланавае месца. Несумненна, прычынілася да гэтага лірызацыя паэзіі. Запус-

У ПОЛЬСКІХ ЛІТОЎЦАЎ

Быў гэта незвычайны дзень — у Пуньск, у Сейненскім павеце прыехала некалькі аўтамабіляў. Затрымаліся яны ля клуба Літоўскага грамадска-культурнага таварыства. Тут ужо ведалі раней, што прыедзе сюды Нацыянальная камісія КВ ПАРП у Беластоку, каб зрабіць ацэнку працы ГП ЛГКТ. Акрамя членаў камісіі з аўтамабіля выходзілі прадстаўнікі партыйных улад, рад нарадовых і грамадскіх арганізацый. Прыехалі таксама прадстаўнікі цэнтральных улад — Міністэрства ўнутраных спраў. Усе тыя, хто цікавіцца дзейнасцю нацыянальных меншасцей. Таксама многа было прадстаўнікоў літоўскага асяроддзя — актывісты рад, сяляне і хатнія гаспадыні. На сценах прыгожыя ўзорыстыя дываны. На адным з іх відаць вышытую рымскую дзесятку. Сімвалізуе яна дзесяць год дзейнасці Літоўскага грамадска-культурнага таварыства, якая святкавалася ў сакавіку 1967 г. Ля ўваходных дзвярэй у вуглу на ўзорыстым ручніку ляжаць тоўстыя кнігі, якія вобразна паказваюць багатую літоўскую культуру. Госці жыва цікавяцца падрабязнасцямі, гутараць з актывам таварыства. Набліжаецца адзінаццатая гадзіна. Старшыня паведамляе аб пачатку нарады. Парадак дня складаецца з аднаго пункта — ацэнка трохгадовай дзейнасці ГП ЛГКТ, яе дасягненняў, недахопаў і накрэсленя кірункаў працы ў будучыні. Справаздачу складае Генеральны сакратар ЛГКТ. Чытае памалу, выразна — хацеў бы перадаць як найбольш дакладна тое, што было зроблена на працягу апошніх трох год. Зроблена шмат — усе аб гэтым гаварылі ў дыскусіі. Таварыства зараз налічвае 1470 членаў, якія аб'ядноўваюцца ў 44 гуртках. Гурткі арганізуюцца ў розных асяроддзях — на вёсках, ва ўстановах, у школах і гарадах; належаць да іх і члены палітычных, грамадскіх і гаспадарчых арганізацый, вучнёўскіх і настаўніцкіх — словам усе, хто хоча супольна працаваць для дабра прыгожай Польшчы і яе будучыні. У гуртках частымі гасцьмі з'яўляюцца члены прэзідыума ЛГКТ, раяць, памагаюць, спяваюць песні. Іменна спяваюць. Апошнім часам тут спявае 212 чалавек у 13-ці аматарскіх калектывах. На працягу апошніх 10-ці гадоў спявалі 340 разоў, выслухала іх 23,5 тыс. чалавек. Аб'ездзілі свой павет, былі і на вёсцы, і ў школе, а нават 2 разы на павятовых дажынках. Адкуль толькі энтузіязму, хто так спявае і танцуе? Зала ліцэя запоўнена да апошняга месца, усе чакаюць. Выходзяць у каляровым адзенні дзяўчаты з літоўскага агульнаадукацыйнага ліцэя ў Пуньску. За імі адзетыя ў чорныя сукенкі — настаўніцы, тыя, хто вучыць свае вучаніцы, а за імі далей сяляне. Быў гэта канцэрт без аркестра, без дырыжора, а як жа цудоўны. Песні багатыя зместам, гавораць аб старых звычаях. Фальклор цудоўны, варта яго перажываць, варта

(Працяг на стар. 7)

ціла яна зонды ў чалавека, пазнае яго, расшыфроўвае. Гэтым наблізілася да людзей з другога боку дзейнічае ўзрост культурнага ўзроўню савецкага чалавека, з чым кожны творца і палітык павінен лічыцца. Узрастаючае зацікаўленне тэатрам не трэба тлумачыць толькі мадэрнізацыяй яго . Быў я ў вельмі класічным маскоўскім тэатры, якім з'яўляецца Драматычны тэатр імя Пушкіна. Пасля заканчэння спектакля публіка закідала акцёраў кветкамі і выклікала на сцэну звыш дзесяці разоў. Тое самае можна сказаць і пра паэзію. Не толькі карыстаюцца тут папулярнасцю модныя паэты (іншыя называюць іх эстраднымі) Яўтушэнка, Вазнясенскі, Ахмадуліна ці Ражджэственскі, але і Вінакураў, Смелякоў, Шчыпачоў і дзесяткі іншых вядомых паэтаў, якіх не сустрэнеце на эстрадзе, больш таго, якіх не зацягнеш на эстраду. Знакаміты аўтар «Я люблю тебя жизнь» К. Ваншэнкін ніколі не выступаў на эстрадзе. Ён пераконаны, што эстрада, як тэксты песень, сплычвае паэзію. Падобнага меркавання ў гэтай справе нават сам Яўтушэнка, найбольш выражаны «эстрадны» паэт.

— Больш паэтаў добрых і розных, — сказаў Маякоўскі. Лозунг гэты знаходзіць цяпер тут жыццёвае прымяненне. Таксама і ў культурным жыцці Масквы наогул: яно багатае і рознае.

Г. Валкавыцкі

НАШЫ НАСТАЎНІКІ

СЛУЖЭННЕ ЛЮДЗЯМ

Іван Ціванюк з'яўляецца кіраўніком школы ў Луцэ. Пад яго кіраўніцтвам добра працуе настаўніцкі калектыў і кожны год дабіваецца высокага навучальнага і педагагічна-выхаваўчага ўзроўню. У Луцэ на пасадзе кіраўніка школы Іван Ціванюк працуе ўжо 7 год. За гэты час жыхары вёскі добра яго пазналі, а ён сваіх аднавяскоўцаў. Лука, як і кожная вёска, мае шмат сваіх розных спраў, мае многа розных праблем малых і вялікіх. Кіраўнік школы заўсёды цікавіцца імі, заўсёды дапамагае іх вырашыць. Вось таму менавіта жыхары Лукі ў час выбараў у рады нарадовыя Івана Ціванюка назвалі сваім радным, а партыйная арганізацыя выбрала яго сваім сакратаром. Гэтыя дзве ганаровыя грамадскія функцыі ён належна выконвае і дастойна апраўдвае давер сваіх аднавяскоўцаў.

Да вялікіх праблем вёскі Лукі адносілася супольная паша, якая немагчыма была да карыстання. Яна зарасла кустамі, была балоцістая і зусім неўраджайная. Партыйная арганізацыя звярнулася з просьбаю да ўсіх сялян вёскі, каб выкарчаваць на ёй кусты, каб заараць і пасеяць там траву. Грамадскім чынам працавала тут праз нейкі час па 800 чалавек. Вынікам іх працы было загаспадараванне 80 га пашы. Ужо два гады лучане ў гэтым месцы маюць ураджайныя сенажаці. Пры дапамозе павятовых улад у Гайнаўцы сяляне Лукі намагаюцца загаспадараваць усе 500 га зялёных няўгоддзяў. На апошнім сходзе ПОП пастаўлена, каб зараз прыступіць да выкарчоўвання кустоў на далейшых 30 га.

Іван Ціванюк узначальвае культурна-асветную камісію пры ГРН у Семяноўцы. У гэтым годзе камісія правяла ўжо 4 пасяджэнні, на якіх вырашаліся даволі важныя справы. Перш за ўсё звернута ўвагу на рамонт і будову новых школ і на арганізаванне клуба-кавярняў, якія павінны з'ўляцца цэнтрамі культурнага жыцця вёсак. У Луцэ ўжо працуе гэтая ўстанова і належна выконвае свае заданні. Клуба-кавярня стала памяшканнем, у якім вядзецца культурна-асветная праца. Перш за ўсё тут маладзёжныя гурткі, у тым ліку і БГКТ, развіваюць аматарскі рух. У апошнім часе моладзь выступала з п'есамі Уладзіміра Паўлючука «Конская кніжка» і Алеся Барскага «Гарадскія госці». Аматарскім рухам найбольш займаецца настаўніца Тамара Ціванюк — жонка кіраўніка школы.

Незадоўга клуба-кавярню будзе мець і Семяноўка. У школе таксама развіваецца мастацкая самадзейнасць. Іван Ціванюк, між іншым, з'ўляецца настаўнікам спеву, і таму ў школе існуе нядрэнны хор.

Нават ужо з гэтых успомненых вышэй фрагментаў грамадскай працы Івана Ціванюка бачым яго цесную сувязь з народам і вернае яму служэнне. Вось усё гэта вызначае Івана Ціванюка як грамадзяніна, як сапраўднага інтэлігента.

Міхась Хмялеўскі

ПАПУЛЯРНА-НАВУКОВАЯ СЕСІЯ

З дакладам выступае Мар'я Харкевіч.

Дом культуры «Ляснік» у **Гайнаўцы** быў у гэты дзень аддады ў карыстанне моладзі беларускага ліцэя гэтага ж горада. «Што за ўрачыстасць?» — пыталіся прахожыя вучняў. «Сёння, — адказвалі вучні, — у нас папулярна-навуковая сесія прысвечаная 50 гадавіне Вялікай Кастрычніцкай рэвалюцыі». Каля гадзіны 10 пачалі сыходзіцца запрошаныя госці, а сярод іх сакратар ПК ПАРП **Людвік Бартосяк.** Сярод гасцей таксама былыя ўдзельнікі Кастрычніцкай рэвалюцыі **Аляксандр Пэршка, Ян Зенюк, Канстанцін Смактуновіч і Мікалай Дзенісюк.**

Арганізатарам сесіі было школьнае праўленне ЗМВ пры беларускім ліцэі. Сход адкрывае **Міша Тэлешэўскі.** У кароткіх словах складае ён падзяку дырэкцыі школы і партыйнай арганізацыі за дапамогу ў падборцы матэрыялаў да дакладаў. На сесіі зачытана чатыры даклады: вучня XI «б» **Мікалая Аляксеюка** «Міжнароднае значэнне Кастрычніцкай рэвалюцыі», вуч. XI «а» **Мар'і Харкевіч** «Значэнне Кастрычніцкай рэвалюцыі для беларускага народа», вуч. XI «б» **Мікалая Ваўрэшука** «Кастрычніцкая рэвалюцыя а незалежнасць Польшчы» і вуч. **Ніны Мацюкі** «Удзел палякаў у Кастрычніцкай рэвалюцыі».

У міжчасе вучні наведалі выстаўку прысвечаную рэвалюцыі. Дасканала выступіла група дэкламатараў, якая выканала мантаж аб рэвалюцыі на рускай і беларускай мовах.

Падрыхтоўка да сесіі была ўсяшкольная. Кожны клас рыхтаваў на даную тэму матэрыялы. Падрыхтоўка прадаўжалася 6 тыдняў, а вучні ў гэты час вымушаны былі наведаць многіх людзей, бібліятэкі ў Гайнаўцы і ў Беластоку. Прынесла гэта карысць не толькі ў сэнсе ведаў аб Вялікім Кастрычніку, але і навучыла вучняў самастойных пошукаў.

На заканчэнне сесіі быў высветлены савецкі фільм «У вочы вецер».

А. Карпюк
фота аўтара

На сцэне мастацкая група.

АБ ТЫХ, ШТО НА «КАНЦЫ СВЕТА»

І тут выхоўваюць

Штогод, калі набліжаецца апошняя дэкада лістапада, думкамі звяртаемся да тых, што столькі сіл укладаюць у выхаванне нашых дзяцей, — да настаўнікаў.

Сёння мне хацелася б успомніць аб тых настаўніках, аб якіх яшчэ ніколі не пісалі ніякія газеты, ды, зрэшты, тым людзям ніколі гэта і ў галаву не прыходзіла. А працуюць яны ў незвычайна цяжкіх умовах.

Не так даўно давялося мне пабываць у прыгранічных вёсках Сакольшчыны — Ласінянах і Азяранах. Школы тут месцяцца ў нанятых і ледзь-ледзь прыспасобленых пакоях у старых, часам пад саламянымі стрэхамі вясковых хатах. Электрычнасці няма. Няма гаворкі аб нейкіх лепшых навуковых дапаможніках, бо іх няма, а каб і былі, дык невядома, дзе іх паставіць, бо адна-адзіная шафа ў класным пакоі займае амаль трэцюю частку яго. У гэтым жа пакоі адбываюцца ўсе школьныя ўрачыстасці. У Азяранах, напрыклад, васьмікласная школа, працуюць гурткі мастацкай самадзейнасці. Але дзе выступаць? У вёсцы няма святліцы, ні клуба-кавярні, ані іншага будынка супольнага карыстання. (Ужо пяць год ляжыць фундамент пад краму, які людзі вёскі зрабілі грамадскім чынам, але не знайшлося нікога, хто б дабудаваў рэшту). Дзеці не маюць нават спартыўнай пляцоўкі, бо школа не мае свайго пляцу.

Падобна і ў Ласінянах. Чатырохкласная школа — гэта адзіны пакой вясковай хаты. Адзіны настаўнік, ён жа і кіраўнік школы. Здараецца, што ў часе заняткаў у клас уваходзіць хтосьці з сялян і просіць зазваніць, бо толькі ў школе ёсць тэлефон, а патрэбна неадкладная лекарская ці ветэрынарная дапамога. І кіраўнік школы заўсёды выручае.

Кірыл Авечка, настаўнік у Ласінянах, канчае настаўніцкую студыю ў Беластоку. На цяжкія ўмовы працы не наракае: нідзе, маўляў, не лёгка. Але ў вёсцы, без электрычнага святла, амаль без моладзі (бо хто ж хоча аставацца ў такой закінутай вёсцы!) няма дзе разгарнуць сваёй умеласці, сваіх зацікаўленняў. Яшчэ сёння ў Крушынянах успамінаюць які — то быў маладзёжны драмгурток, калі ў іх школе працаваў Кірыл Авечка. А ў Ласінянах няма з кім працаваць, няма моладзі.

Забываюць аб гэтых вёсках і павятовыя асветныя ўлады. Здаецца, такая дробязь, як футбольны мяч. Адзін — адзіны ён у школе, але і ад яго засталіся лахманы, а новага дапрасіцца не можа кіраўнік школы. Вядома, хто бліжэйшы, той першы.

І ў такіх умовах настаўнікі тых закінутых вёсак рыхтуюць дзяцей да паступлення ў сярэднія школы. І дзеці паступаюць. Значыць, узровень навучання не горшы, чым у добра абсталяваных школах. Значыць, настаўнікі тых вёсак прыклалі максімальныя намаганні, каб выпусціць у шырокі свет сваіх выхаванцаў.

Дзякуем ім за гэта.

Я. Чэрнякевіч

Размова аб шчасці

Асенні дзень. Шумяць бары —
Пара лістам апасці...
Давайце, добрыя сябры,
Пагутарым аб шчасці.

Ідзе кастрычнік залаты
Палямі і лясамі.
Палаюць дрэвы і кусты
Ружовымі агнямі.

Ад іх дымкі віюцца хмар...
А на двары ля школы —
Чырвоных гальштукаў пажар
І звонкі смех вясёлы.

Дзяцінства радаснага час!
Сябры мае малыя!
Цяжкія мы прайшлі для вас
Дарогі баявыя.

Ад Сталінграда і Масквы
Да Вены і Берліна
Ішлі з баямі мы, каб вы
Валодалі краінай.

Суровым быў славуты шлях, —
Такіх няма на свеце.

І шмат загінула ў баях
За ваша шчасце, дзеці.

Але мільёны нас жывых
Знябытых рук не склалі:
Яшчэ ў шынелях франтавых
Мы на работу сталі.

І дзень пры дні для вас, сябры,
Бывалыя салдаты,
У полі водзяць трактары,
У сёлах ставяць хаты.

Яны для вас ва ўсе канцы
Вядуць абозы з хлебам.
Яны заводы і дварцы
Будуюць вам пад небам.

Каб мелі — зорамі яны
Асыпалі б святліцы,
Блакітам лета і вясны
Пакрылі б камяніцы.

А каб маглі зрабіць майстры
З уласных сэрцаў замак,
Яны для вас, мае сябры,
Яго ўзвялі б таксама.

На полі працы і вайны,
У подзвігах суровых
Для шчасця вашага, сыны,
Бацькі на ўсё гатовы.

Вы паглядзіце на сцягі:
Якія перад вамі
Ляжаць шырокія шляхі,
Адкрытыя бацькамі!

Быць інжынерам хочаш — будзь,
Пілотам — калі ласка...
Ніколі толькі не забудзь
Высокіх абавязкаў!..

Пятро Глебка

1. Што разумее аўтар пад словам «шчасце»?

2. Дзякуючы каму дзеці могуць вучыцца ў школе?

3. Аб якой стваральнай працы расказвае паэт у вершы?

4. Вызначце рыфму* верша.

***) Рыфмай называецца сугучнасць слоў у канцы вершаваных радкоў. Рыфмы бываюць мужчынскія і жаночыя.**

Мужчынскай рыфмай называецца такая рыфма, якая канчаецца націскным складам: бары — сябры

Жаночай рыфмай называецца такая рыфма, у якой пасля націску ёсць яшчэ адзін ненаціскны склад: апасці — шчасці.

УНІЯ ВЯЛІКАГА КНЯСТВА ЛІТОЎСКАГА І ПОЛЬШЧЫ

У другой палавіне XIV стагоддзя паміж Вялікім Княствам Літоўскім і Польшчай наступіла збліжэнне. Да яго прычынілася сталая пагроза наступленняў крыжаносцаў на літоўскія і польскія землі, намаганні мясцовых беларускіх і украінскіх феадалаў вызваліцца з-пад улады літоўскіх князёў і імкненні феадалаў і каталіцкай царквы здабыць уплыў і маёнткі на беларускіх і украінскіх землях. Гэта і давяло да уніі паміж Вялікім Княствам Літоўскім і Польшчай, якая была заключана ў Крэве ў 1386 годзе.

У яе выніку аб'яднаныя сілы абедзвюх краін разграмілі ў 1410 годзе крыжаносцаў пад Грунвальдам і такім чынам была канчаткова затрымана агрэсія нямецкіх феадалаў на славянскія і літоўскія землі. У перамозе пад Грунвальдам выдатную ролю адыгралі палкі з Беларусі.

Адначасова унія дала магчымасць літоўскім феадалам - католікам, польскім феадалам і каталіцкай царкве здабыць аграмадны ўплыў і маёнткі ў вялікім Княстве Літоўскім. Роля і правы мясцовых беларускіх феадалаў і праваслаўнай царквы былі паніжаны і абмежаваны. Іх нездавальненне выразілася ў няспынных выступленнях і змовах супроць вялікага князя.

Асабліва варожа прынялі засілле чужаземцаў і каталіцтва на беларускіх землях народныя масы. У розных гарадах і ваколіцах Беларусі ўспыхвалі паўстанні. Людзі не хацелі прымаць каталіцкай веры, якую насаджалі вялікі князь, літоўскія і польскія феадалы. Сярод працоўных расло незадавальненне з павялічанай паншчыны і іншых павіннасцей у карысць феадалаў.

Стан унутранага неспакою ў Вялікім Княстве Літоўскім асабліва ўзмоцніўся ў другой палавіне XVI стагоддзя. У гэтым часе на ўсходзе пачала развівацца і мацнець маладая Руская дзяржава са сталіцай у Маскве. Вакол яе аб'ядноўваліся рускія землі. З цягам часу яна стала абшырнай і магутнай краінай. Да ўз'яднання з брацкім рускім народам імкнуліся народныя масы беларускіх і украінскіх зямель. Гэтага баяліся вялікі князь і феадалы Вялікага Княства Літоўскага. Яны імкнуліся перашкодзіць росту магутнасці Рускай дзяржавы. Гэта прывяло да вайны. У ходзе яе рускія войскі ў 1563 годзе здабылі Полацк, значныя абшары паўночна-ўсходніх беларускіх зямель і накіраваліся да сталіцы Вялікага Княства Літоўскага. Беларуская шляхта не хацела ваяваць супроць Рускай дзяржавы, а мяшчане адмаўлялі плаціць падаткі на пакрыццё выдаткаў, звязаных з гэтай вайной. Перад Вялікім Княствам Літоўскім паўстала пагроза распаду. Літоўскія феадалы звярнуліся за дапамогай да Польшчы.

Польскія магнаты згадзіліся ім дапамагчы за кошт далучэння да Польшчы Падляшша, Валыні і Падоліі і аб'яднання Вялікага Княства Літоўскага з Польшчай. Літоўскія феадалы прынялі гэтыя цяжкія ўмовы і ў 1569 годзе ў Любліне падпісалі акт уніі. Вялікае Княства Літоўскае і Польшча аб'ядналіся ў адну дзяржаву — Рэч Паспалітую. Часткай яе аказалася і тэрыторыя Беларусі. На ёй сталі гаспадарыць разам з мясцовымі феадаламі польскія магнаты і літоўскія паны.

Рэліквія мастацтва Іфэ

Аб знаходцы каштоўнай гістарычнай рэліквіі паведаміў нядаўна дэпартамент старажытнасцей Нігерыі. Гэта — выкананая з тэракоты чалавечая галава размерам у 30 сантыметраў. Спецыялісты лічаць, што яна адносіцца да класічнага перыяду мастацтва Іфэ (адзін з цэнтраў старажытнай афрыканскай цывілізацыі), росквіт якога датуецца XIV стагоддзем.

БЕЛАРУСІЯНА

Зяпрашэнне да супрацоўніцтва

Люблінскі літаратурны часопіс «Камэна» ад 15 верасня г.г. (нр 17) змясціў падборку перакладаў на польскую мову твораў беларускіх пісьменнікаў: Максіма Танка, Дануты Бічэль-Загнетавай, Аркадзя Куляшова, Сяргея Дзяргая — падаючы прытым іх кароткую аўтабіяграфію.

Аўтарам перакладаў з'яўляецца Казімеж Анджэй Яворскі.

З гэтай аказіі рэдакцыя «Камэны» дала кароткую гісторыю папулярызацыі беларускай літаратуры ў Польшчы на старонках гэтага часопіса, які пачаў сваё існаванне яшчэ ў сярэдзіне міжваеннага дваццацігоддзя. Рэдакцыя «Камэны» выступае з прапановай абмену літаратурнымі матэрыяламі — і сістэматычнага абмену літаратурнымі органамі. (ся)

РУСНАКІ

Руснакі — так называе сябе невялікая украінская нацыянальная меншасць, што пражывае на тэрыторыі вянгерскай аўтаномнай акругі Вайвадзіна ў Югаславіі. Так званых, руснакоў тут каля трыццаці тысяч, з'яўляюцца яны перасяленцамі з украінскіх Карпатаў — першыя з іх паявіліся тут у 1744 годзе. **Стварылі яны арыгінальную мясцовую украінскую культуру і пісьменніцтва.**

Зараз створана ім усе магчымасці для поўнага нацыянальнага быту: выдаюцца часопісы і кніжкі, ёсць радыёвяшчанне і школы. Цэнтрамі гэтай украінскай нацыянальнай меншасці з'яўляюцца мястэчкі — Рускі Керэстур і Куцура на ўраджайнай раўніне Бачка, за прыгранічнай Субоцічай, што ля вянгерскай граніцы. (ся)

Джонсан кіўком паклікаў Мойерса. Ён сказаў яму, што не мае намеру ісці ў спальню. Магчыма, удава прэзідэнта пажадае выкарыстаць яе, каб прывесці сябе ў парадак. Мойерс, мяккі і спакойны сувязны, адправіўся паведаміць аб гэтым Жаклін Кенедзі, але яна адхіліла запрашэнне Мойерса, спальня ёй не была патрэбна. Успомніўшы такія непатрэбныя ёй цяпер новыя сукенкі, раскладзеныя там, яна падумала аб тым, як добра спазнала Ліндана Джонсана за свае тры гады ў Белым доме. Паміж імі былі цудоўныя адносіны.

Вельмі многа залежала ад таго, што іменна скажуць журналістам пасля пасадкі. Яна паслала за Макілдафам і сказала яму: «Вы павінны, Мак, абавязкова сказаць ім, што я была не ў салоне, а вярнулася сюды і сядзела з Джэкам». Макілдаф кіўнуў і прамармытаў: «Абавязкова скажу».

Паступова ўсе пераканаліся, што трэба ўгаварыць Жаклін прывесці сябе ў парадак. У салоне гэтым былі занепакоены Джонсаны і Руфус Янгблад, гэтым жа былі заклапочаны і людзі, што стаялі ля труны ў хваставым адсеку.

— Чаму б вам не пераапрануцца? — звярнуўся да пані Кенедзі Макх'ю.

Яна рашуча паківала галавой. Макілдах убачыў засохлую кроў пад бранзалетам на яе левым запясці і ўздрыгнуў.

Першай думкай Мэры Галагер, калі яна зайшла ў задні адсек, было прынесці ручнік, цёплую ваду і мыла. Яна шэптам раілася з Макх'ю, Кліфтанам і Клінтам Хіламі, пакуль не падышоў О'Донел і не сказаў:

— Не трэба нічога рабіць. Няхай яна застаецца так.

Кен зразумеў, чаго яна хацела. Нарэшце Жаклін парушыла маўчанне і звярнулася да доктара Бэрклі. Апусціўшыся на калені, доктар дрыжачай рукой паказаў на яе запырсканую крывёю спадніцу.

— Магчыма, вам пераапрануцца? — нясмела прапанаваў ён.

— Не, — адказала яна ціхім, але цвёрдым голасам. — Яны павінны ўбачыць, як жахліва ўсё гэта было.

— Ведаеце, што я збіраюся зрабіць, Джэкі? — нечакана спытаў Кен О'Донел. — Я хачу выпіць чаго-небудзь мацнейшага. Я думаю, вам таксама трэба выпіць.

Яна не адважвалася. Ёй трэба было выконваць свой абавязак, і, акрамя таго, наперадзе было яшчэ шмат міль шляху. Яна баялася, што, выпіўшы, яна страціць над сабой уладу і разрыдаецца. Але ўсё ж яна спытала:

— А што мне выпіць?

— Я вам налью шатландскае віскі.

— Я ніколі ў жыцці не піла шатландскае віскі.

Яна завагалася, а потым кіўнула галавой, падумаўшы: людзям у стане шоку часта рэкамендуюць спіртное.

Кен прынёс ёй высокую, цёмную шклянку. Смак віскі нагадваў ёй нейкае агіднае лякарства, карболку. Але яна ўсё ж дапіла да дна.

Мужчыны, якія стаялі вакол яе, асушалі адну шклянку за адной. Макілдаф пазней падлічыў, што паміж Даласам і Вашынгтонам ён выпіў амаль цэлую бутэльку джына. Кожны з іх хацеў аблегчыць сабе гэты жахлівы палёт.

ШЛЯХ НА ЎСХОД

Падганяемы спадарожным ветрам, прэзідэнцкі самалёт нёсся на ўсход амаль са скорасцю гуку. Самалёт атрымаў дазвол на палёт на вышыні 29 тысяч футаў (фут — 30,48 сантыметра. — Рэд.). Палкоўнік Суіндэл быў, аднак, поўны рашучасці ляцець на максімальнай вышыні, вышэй, чым калі-небудзь раней падымаўся прэзідэнт Кенедзі, і ён набраў яшчэ 12 тысяч футаў, перш чым лёг на курс. На гэтай каласальнай вышыні — больш чым сем міль над зямлёй — неба было бязвоблачнае і чыстае, але яго спакой быў падманны. З ваенна-паветранай базы Эндрус паступалі зводкі аб ураганах, якія бушавалі ўнізе, а з боку Арызоны насоўваліся патокі халоднага паветра. Шалёныя шквалы ўжо наляталі на Заходнюю Вірджынію. У Лаўфілдзе рэзка падала тэмпература, і неба на захадзе стала барвовым. «Надвор'е Кенедзі» пакінула Далас разам з ім.

На поўдні Суіндэл бачыў у небе адзінокі месяц, які лёгкім ценем павіснуў над зямлёй. Спачатку ён нават узрадаваўся, што яны будуць садзіцца ў цемры. Змрок як нельга лепш будзе адпавядаць агульнаму настрою. Але па меры таго, як змяркалася, ён адчуваў, як імклівыя падзеі дня навальваюцца на яго ўсё больш цяжкім грузам. Суіндэл даставіў прэзідэнта ў Тэхас у выдатным настроі, у росквіце яго здзіўляючых сіл і здольнасцей; і вось цяпер ён вязе яго назад у труне.

Усе яго жыццёвыя сілы, здавалася, скончыліся. За ім у самалёце былі прэзідэнт, першая лэдзі, віцэ-прэзідэнт і

ТРЫБУНА чытачоў

НАВІНЫ Ў ГАНДЛІ

Што новага ў вясковым гандлі ў наступаючым асенне-зімовым сезоне? Якія новыя тавары паявяцца на паліцах крамаў?

З прамысловых тавараў не павінна быць недахопу, так званых, жалезных вырабаў. З увагі на нізкую цану такіх вырабаў гандаль часамі неахвотна бярэ іх у продаж, з увагі на малы грашовы абарот. Вядома, цвікі, гэта не гарэлка — цяжкія яны і... танныя. На Беласточчыне адчуваецца недахоп сціральных машын, асабліва фірмы СГЛь. Тым часам у іншых ваяводствах ёсць іх аж замнога, ляжаць на складах. Можна сказаць тое самае аб пыласосах і швейных машынах. Затое не павінна быць ніякай бяды з электратэхнічнымі матэрыяламі, як: лямпачкі, уключальнікі і т.п. Тут, вядома, зноў усё будзе залежыць ад паваротлівасці крамароў і іх шэфаў з павятовых ПЗГСаў. Паявіцца ў продажы новы, лепшы тып матацыкла «МО-6», цана 8 тыс. зл. Гэты матацыкл падобны да ВСК, прадукцыя якога спыняецца.

Надалей мала будзе ўсялякіх камянкаў: каменных гаршкоў і т.п. Наколькі нам вядома, вінавата ў гэтым прамысловасць, якая неахвотна бярэцца за прадукцыю камёнак — гэтага цяжкага на вагу і таннага ў цане тавару. Прамысловасць найбольш ахвотна вырабляе тое, што дарагое і на чым найбольшы заробак.

Шкада, што не можна ў гэтым месцы пацешыць нашых вясковых гаспадынь. Надалей будзе мала, а нават менш, усялякіх парашкоў да мыцця, як: «Бялюкс», «Радыён», «Іксі — 65» і «Іксі — 66», «Альфікс». Толькі «Пралюксу» павінна быць у дастатковай колькасці. У дастатковай колькасці павінна быць таксама вадкіх сродкаў да мыцця, якія што праўда горшыя ад парашкоў, але таксама добрыя. Не палепшыцца справа даставкі, так званага, чорнага мыла да мыцця бялізны, хаця Беласточчына атрымае яго больш, чым іншыя ваколіцы Польшчы.

Ручных гадзіннікаў з імпарту, асабліва савецкіх марак сёлета менш, чым у мінулыя гады з увагі на абмежаванні ў нашым заграчічным гандлі. У продажы застануцца пераважна толькі польскія маркі гадзіннікаў.

Купля мэблі на Беласточчыне будзе значна лягчэйшая, чым у іншых раёнах Польшчы, з увагі на большыя прыдзелы мэблі «высокага полыску» і кухонных камплектаў, якія атрымае наш гандаль.

Падажа спажывецкіх тавараў у асноўным утрымаецца на патрэбным узроўні. З увагі на патрэбы нашага замежнага гандлю пагоршае асартымент толькі, так званых, люксусовых вырабаў, як: цукеркі, пернікі і т.п. Цукру, мукі і таму падобных спажывецкіх тавараў штодзённага ўжытку **будзе ў дастатковай колькасці.** (С.Я.)

НОВАЯ ЗЛЕЎНЯ

У Трашчотках на Гайнаўшчыне заканчваецца будова злеўні малака. Ужо незадоўга сяляне будуць карыстаць з новага, прасторнага, прыстасаванага да патрэб, памяшкання. (МС)

пані Джонсан. Ні адзін камандзір карабля ніколі не нёс на сабе такой сур'ёзнай адказнасці, і паступова ім пачала авалодваць занепакоенасць, ці зможа ён дацягнуць да Эндруса. Яго сілы дасягнулі крайнасці. «Я рабіў, — расказваў ён потым, — нечалавечыя намаганні, каб не кінуць штурвал».

Яго другі пілот быў, бадай, у яшчэ горшым стане. Да вылету падпалкоўнік Льюіс Хэнсан толькі і думаў аб тым, як бы хутчэй пакінуць гэты пракляты Тэхас. Ён чакаў, што ў любы момант фюзеляж самалёта можа прашыць аўтаматная чарга, і, пакуль чакалі Сару Х'юс, ён двойчы сам, без каманды, уключаў рухавікі.

«ВПС-1» быў у трыццаці мінутах палёту да базы Эндрус, калі Боб Кенедзі прыбыў на аэрадром. Ваенна-паветраная база Эндрус ніколі не вызначалася асаблівай прывабнасцю. Большая частка аэрадрома была цяпер скрыта ад вачэй змрокам надыйшоўшага вечара. але Кенедзі ўгледзеў групу апаратараў тэлебачання ля варот. Ён цвёрда вырашыў не трапляцца ім на вочы. І ў той жа час ён гэтак жа рашуча хацеў быць побач з Джэкі ў момант, калі спыніцца самалёт. Агледзеўшыся, ён убачыў кінуты ваення грузавік і ўлез у яго.

Над міжнародным аэрапортам імя Далеса Суіндал прарэзаў нятоўсты слой воблакаў і ўпершыню пасля вылету з Усходняга Тэхаса ўбачыў зямлю.

(Працяг будзе)

КАМАСАЦЫЯ

У грамадах Гураны і Шудзялава на Сакольшчыне праводзяцца работы адносна камасацыі зямлі.

Ужо на наступны год восенню сяляне пасеюць жыта на сваёй новаатрыманай калёніі. Назаўсёды будзе ліквідавана цераспалосіца. З атрыманнем калёній сяляне вяжуць надзею на павышэнне ўраджайнасці і на апрацоўку зямлі машынамі. Да гэтага часу няма магчымасці карыстацца сучаснай тэхнікай на некалькіметровай шырыні палосках. (сх)

(Працяг са стар. 5)

У ПОЛЬСКІХ ЛІТОЎЦАЎ

над ім працаваць. Аб гэтым гаварылі настаўнікі ў час нарады камісіі. Прыдалося б выслаць каго-небудзь у Літоўскую Сацыялістычную Рэспубліку, каб там навучыўся сучасных кампазіцый, іграць на інструментах. Да гэтага часу ляжыць цудоўны падарунак з Літвы — камплект музычных інструментаў. Але ніхто тут не ўмее на іх іграць. У час пяцігадзіннай нарады падобных прапаноў было надта многа. Частка з іх была ўладжана на месцы, апошнімі зоймуцца павятовыя і ваяводскія ўлады.

Няма магчымасці напісаць аб усім — пратакол атрымаўся на 20 старонак. Там знайшлося ўсё, тут толькі некаторыя справы, якія запісаў справаздаўца з таго вераснёвага свята ў Пуньску.

Васіль Гулько

ДВУХТЫСЯЧНЫ

З кожным годам на Беласточчыне павялічваецца колькасць гурткоў Саюза вясковай моладзі. У канцы кастрычніка ў вёсцы Арэшкаўцы на Дуброўшчыне былі ўручаны членскія білеты моладзі двухтысячнага гуртка ССМ. (XX)

Дарагое Сэрцайка!

Жыву я ў малым гарадку на Беласточчыне. Маю 18 год. Пазнаёмілася з Валодзем з суседняй вёскі. Ён мне вельмі падабаецца. Ён мае 19 год. Незадоўга ўжо ідзе ў армію. Я з ім часта сустракалася. Валодзя гаварыў, што кахае мяне, аднак я яму не вельмі так верыла. Нядаўна мне сяброўкі мае сказалі, каб я яго пакінула, бо ён даўжэйшы час ужо хварэе на нейкую хваробу, але яны таксама не ведаюць на якую. Я паверыла ім і перастала з ім сустракацца, але забыць пра яго не магу. Калі была аднойчы на забаве, не захацела з ім танцаваць. Цяпер я хацела б з ім сустрэцца, аднак не ведаю, дзе яго сустрэць.

Парай Сэрцайка, ці выслаць яму ліст і перапрасіць, ці чакаць, калі прыедзе ў наш горад. Калі ён прыедзе, што рабіць, ці падыйсці да яго і сказаць аб усім, ці не падыходзіць, а чакаць, пакуль ён падыдзе першы?

За параду буду вельмі ўдзячна.

Надзя з Т.

Дарагая Надзя!

На даўжэйшы час ужо запамятаеш, што не трэба ва ўсім слухаць сябровак, а свой розум мець. Вельмі ж часта бывае, што сяброўкі з зайздрасці зробяць усё, абы толькі зрабіць непаладкі паміж іх сяброўкай а яе нарачоным. Як жа ж ты магла паверыць у гэта? Калі хлапец ідзе ў армію, дык жа ж вядома, што ён здаровы, хворых жа не бяруць. Што ж гэта была б за армія. А калі ўжо ты так неразумна паступіла (бо нават і танцаваць не захацела), дык цяпер чакай аказіі, пакуль хлапец твой прыедзе ў твой горад. А пры сустрэчы з ім захавайся так як раней, як бы нічога дрэннага не сталася.

Калі ўжо сам хлапец запытае цябе пра прычыну твайго мінулага паступку, пастарайся вытлумачыць яму нейк інакш, не так, як было сапраўды, бо яму будзе прыкра і не вядома, як тады паступіць ён. Але мне здаецца, што калі Валодзя цябе кахае, напэўна пра мінулае не будзе пытаць, проста прамаўчыць. А цяпер будзь цярпліва і чакай, сама ж вінавата.

Жадаю ўсяго добрага

Сэрцайка

САМАРОДНЫ МАСТАК

Іван Раманюк у час працы.

Іван Раманюк з вёскі Гукавічы (Гайнаўскі павет) працуе на гаспадарцы. Выконвае шмат грамадскіх функцый. Шмат ужо год з'яўляецца солтысам, радным ГРН і апекуном аховы раслін. Ведаюць яго жыхары навакольных вёсак, як ахвярнага дзеяча, але перш за ўсё таму, што з'яўляецца жывапісцам.

Тэкст і фота
Павал Зінкевіч
Бельск Падляшскі

Шафёр Андрэй Сачынскі з Беластока вёз дзяржаўны цэмент і, замест на будову, 3 тоны гэтага цэменту адгрузіў у Антона Хвесюка, які будуе сабе дом-асабняк у Беластоку. Шафёр меркаваў зваліць віну на іншых, што быццам у яго цэмент укралі. Міліцыі аднак не ўдалося ашукаць. Па загаду пракурора шафёра Сачынскага і Антона Хвесюка міліцыя арыштавала.

Вечарам, 12 кастрычніка г.г. у гарадскім парку ў Беластоку, на вучаніцу VII класа напалі зладзеі і адабралі ў яе гадзіннік «Чайка». Міліцыя ўстанавіла, што ініцыятарам пакражы быў Веслаў Жукоўскі (16 год) з Беластока. Яму дапамагаў 15-гадовы Станіслаў Кітліс. Яны таксама 26 верасня г.г. укралі ў Пятра Сохара з Беластока матацыкл «Іж» вартасцю ў 12 тысяч зл. Пастановай суда абодвух маладых зладзеяў накіравана ў дом для малалетніх злачынцаў.

Ноччу 14 кастрычніка г.г. раптоўна памёр 52-ухгадовы Аляксей Кудрашоў з Беластока, вуліца Валадыёўскага 3, кватэра 13, па прафесіі рабочы. Прычынай смерці быў дэнатурат, якога пакойнік надта ж многа выпіў.

Ноччу 15 кастрычніка ў вёсцы Вялікія Тыневічы ўспыхнуў пажар, у выніку чаго згарэлі абора Мікалая Садоўскага і старая клуня Наталлі Ярашук. Затраты ацэньваюцца на 65 тысяч зл.

Ноччу 15 кастрычніка ў час бойкі быў забіты на смерць 59-гадовы Браніслаў Каліноўскі з Чорнай Беластоцкай. Следства ў гэтай справе вядзе павятовая пракуратура і міліцыя ў Беластоку.

Ноччу з 14 на 15 кастрычніка г.г. у памяшканне Сцяпана Якімюка з вёскі Вілінава ў Сямяціцкім павеце, калі нікога не было дома, праз дзірку ў падмуроўцы, дабраўся злодзей і забраў 10 тысяч злотых.

НІШЧАЦЬ МЕЛІЯРАЦЫЮ

Жыхары вёскі Сакі не шануюць меліярацыйных равоў. Пасвяць свае каровы на пасеянай траве. І таму завалены там равы, а ў некаторых месцах не працякае вада.

Таксама сяляне вёскі Іванкі пераганяюць каровы цэлымі стадамі праз меліярацыйныя равы.

У месяцы жніўні на меліярацыйным аб'екце Руда-Зацісоўка так прыгожа былі вычышчаны равы рабочымі павятовага аб'яднання воднай суполкі. Маглі б яны добра служыць некалькі год. Аднак ужо цяжка пазнаць, што равы былі кансерваваны

М. Л.
Белкі

ФАСОЛЬКА

Сяляне на вёсцы кантрактуюць кормнікаў, быдла, збожжавыя культуры, цукровыя буракі, лён. Але вельмі яшчэ мала ў грамадзе Дубічы Царкоўныя кантрактуюць сырадэлі, а яшчэ менш фасолі. А вось Іван Галка з Тафілаўцаў адважыўся і закантрактаваў І га фасолі. Вядома, меў работы па вушы, але яна вельмі добра аплацілася. Зарабіў ён на ёй некалькі дзесяткаў тысяч злотых. За яго прыкладам напэўна пойдуць і іншыя гаспадары.

П. Дубовіч
Гайнаўскі павет

РАПС

Рапс на вёсках называюць рапаком. Да нядаўна ў грамадзе Новае Беразова сяляне мала кантрактавалі гэтай культуры. А вось апошнім часам заўсёды перавыконваюць план кантрактацыі рапаку. І так, напрыклад, у мінулым годзе на ўраджай гэтага года паводле плана на грамаду трэба было закантрактаваць 240 га. Але гэты план быў значна перавыкананы і дасягнуў у ГРН Новае Беразова 417 га. Сялянам выгадна кантрактаваць рапак, таму што пры ім значна менш работы, чым пры вырошчванні ільну ці нават цукровых буракоў. (мх)

КІНО

Праграма
на 21 — 26.XI.1967 г.

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Белавежа
„Fifi piórko" (franc.), 21—22. „Gdzie jesteś Maksymie" (radz.), 23—24. „Dzieci Don Kichota" (radziecki), 25—26

Кляшчэлі
„Tomcio Paluch" (USA), 21—22. „Wojenko,wojenko" (polski), 23—24. „Życie przeszło obok" (radz.), 25—26.

Дубіны
„Biała pani" (czeski), „Zerwany most" (polski), 25—26.

Нараўка
„Upiór z Morsville" (czeski), „Zwyczajny faszyzm" (radz.), 22—26.

Нарва
„Wzgórze" (ang.), „Czas rozłąki" (radz.), 22—26.

Чыжы
„Szkoła grzeszników" (czeski), „Kochajmy syrenki" (polski), 22—26.

Дубічы Царкоўныя
„Tak blisko nieba" (czeski), „Tajemnica tajgi" (radz.), 22—26.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі
„Skrytobójcy" (NRD), „Kozacy" (radz.), 22—26.

Орля
„Wołga-Wołga" (radz.), Miejsce dla jednego" (polski), 22—26.

Райск
„Kontrybucja" (polski), „Aleksander Newski" (radz.), 22—26.

БЕЛАСТОЦКІ ПАВЕТ

Гарадок
„Iwan Groźny (radz.), II s. 21—24.

Міхалова
„Zbrodniarz i panna" (polski), „Bitwa nad Wołgą" (szwedzki), 23—24. „Foto Haber" (węgierski), 25—26.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Крынкі
„Grymasy" (węgierski), 21—22. „Wojenko, wojenko" (polski), 23—24. „Biedi bogacze" (węgierski), 25—26.

Шудзялава
„Tygrys lubi śwież mięso" (francuski), „Odraza" (węgierski), 22—26.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Сухаволя
„Ludzie w hotelu" (USA), „Zwali go Alcapone" (jugosłowiański), 22—26.

Новы Двор
„Zejście do piekła" (polski), „Wyrok na Vc" (jugosłowiański), 24—25

Ліпск
„Wołga, Wołga" (radz.), „Kontrybucja" (polski), 25—26.

Ніва

Adres redakcji: Białystok, ul Wesołowskiego 1. Telefony: red. naczelny 2-10-33, centrala 2-32-41 do 45. Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2,40 zł kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14,40 zł, rocznie — 28,80 zł Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocię blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma. Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23. Nr konta PKO I-6-100024. Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem CHZ „Ars Polona" Warszawa. Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto NBP; Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi 4.70 $ w Europie, 5 $ — w USA.

BZGraf. M-3. NAKŁAD 7627

КАМУ ЦАГЕЛЬНЮ?

Запрашалі мяне бабы:

— Прыязджай, Мальвінка, на Прачысту да нас у Трасцянку на фэст! Пабачыш колькі народу збіраецца! І духавы аркестр з Пасынкаў прыедзе!..

А мой Кастусь зараз умяшаўся:

— Упярод трэба бульбу дакапаць, а потым будзеш па фэстах раз'язджаць!

Так я і прыкусіла губу... Але як пакапцавалі бульбу, тады Кастусь сказаў: — Ну, цяпер можаш ехаць у Трасцянку на фэст, на Міхаіла.

Уцешылася я. Паехалі.

Фэст фэстам, але і Трасцянкаю трэба палюбавацца. Ідзем мы з Кастусём пад ручку і гаворым. — От як за гэтыя гады змянілася Трасцянка... І тратуар новенькі, аж хочацца ісці. Бы ў горадзе, не трэба зусім глядзець пад ногі. І новенькія мураваныя хаты. Глянула я на мураваную хату і... паляцела ў балота! Добра, што Кастусь прытрымаў за руку. З места рушыць не магу, нага ўстрагла ў балота. Вырвала нагу, а туфель у балоце астаўся. — Давай Кастусёк, пашукаем у гэтым балоце маю шпільку. Вось табе і новы ходнік.

Падышла да нас нейкая бабуля і кажа: — Тут каркі пакруціць можна. Бачыце, тры гады таму зрабілі ходнік да паўвёскі і забылі, а добрыя людзі круцяць ногі...

Кастусь мяне сунуў пад бок.

— Пабач, Мальвіна, што гэта, фабрыка ёсць у Трасцянцы? Бабуля закашлялася. — Ой не, што вы, людкове! Гэта наша грамадскім чынам пабудаваная цагельня. Ужо 4 гады пустальгуе. Як выраблялі цэглу, то гаспадары мелі работу. Але дырэкцыя Тэрэновага промыслу ў Беластоку прыслала да гэтай цагельні загадчыка Мятлу, які ўсё вымёў пад мяцёлку. Асталіся толькі печы і голыя сцены. І ўсе дайшлі да вываду, што не рэнтоўна. А мільён злотых дзяржава вываліла ў гліну! Пяць гектараў глінястага поля ляжыць аблогам і цагельня пуста стаіць, бы дуля пад капелюшом! Шопы патрабуюць рамонту, бо ад ветру пазвальваюцца. Але нікому галава ад гэтага не трэскае.

— О, новая школа?

— Усе дзеці ў яе не ўлазяць. Наймаюць у другога дзядзькі хату. У Ігната Лычкоўскага курнік большы ад нашай школы. А таму, што маем сваю цагельню!..

— А каму ж, у галаве закрунула, каб пабудаваць за вёскаю злеўню малака? А мо плануюць там сырадзіну вёскі?

— Ага, таксама, як запланавалі цагельню! Грамадская рада не дбае, нават не памятае, а ВРН нічога не знае.

Цётка Мальвіна

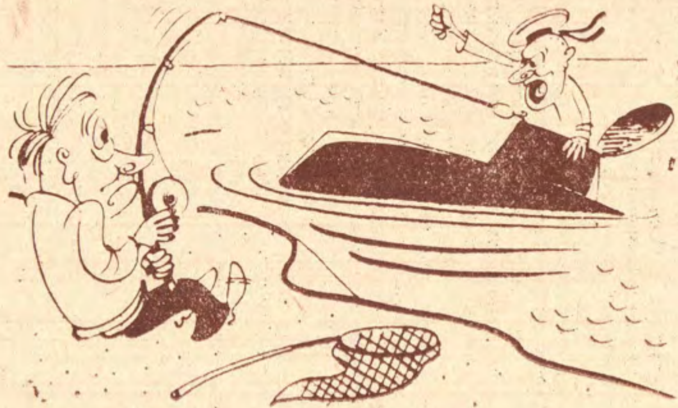

Здараецца ж...

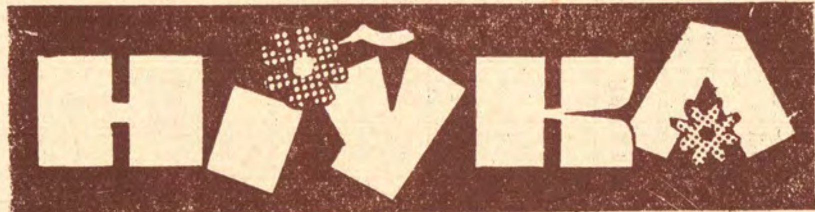

ЁН НЕ БАЧЫЎ

— Чаму на тваім дакладзе слухачы спалі? — пацікавіўся начальнік у падначаленага.

— А хіба я бачыў, чытаючы канспект даклада!

НЕ Ў ПЫТАННІ СПРАВА

Глянуўшы на эбінтэжанага студэнта, які ўзяў экзаменацыйны білет, прафесар пацікавіўся:

— Вам штосьці не зразумелае? Магчыма, пытанне не яснае?

— Не, не, што вы! Пытанне цалкам яснае, а вось адказ выклікае пэўныя сумненні.

ПЕСЕНЬКА БЛАГОГА ЛЕСНІКА

Даў ўсуседу (той прасіў)
Дрэўца я на бэльку,
А ён добрых пяць зваліў
За адну бутэльку.
Даў я куму на слупок,
Даў адну сасонку,
А той дзесяць увалок, —
Бачыў я спрасонку.
Тым — на плот, на частакол,
А таму — на латы...
Парадзеў лясок наўкол,
Стаў на пні багаты.
Падрастай, маладнячок,
Дрэнна пахнуць справы...
За хабар, за першачок
Крок да страшнай лавы.
Лес зялёны, бор і гай,
Зарасць, пералескі...
Аж па самы небакрай
Толькі пні ды трэскі.

Ст. Шушкевіч

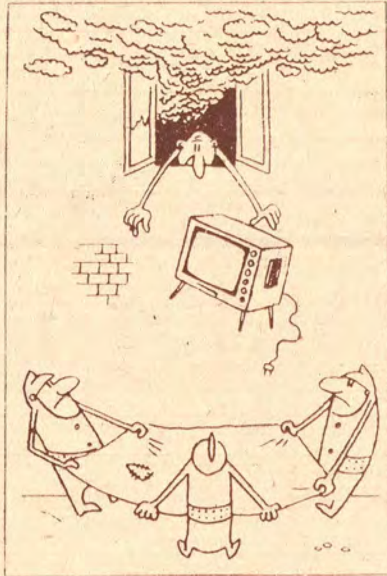

НЕ

Турыст пытае ў адміністратара гасцініцы:

— Колькі ў вас каштуе маленькі, скромны нумар?

— На другім паверсе дзесяць, на трэцім — восем, на чацвёртым — шэсць, на пятым — чатыры долары.

Турыст падумаў і пайшоў да дзвярэй.

— Для вас, можа быць, цана высокая?

— Не, гасцініца празмерна нізкая.

МАНЮКІ

Тры паляўнічыя селі адпачыць. Адзін з іх кажа:

— Паверце мне, я жывога ваўка са скуры вывернуў.

— Верым, — згадзіліся паляўнічыя.

— А я стрэліў у зайца, дык ён перавярнуўся дагары, стаў на свае вушы і пабег, — пачаў расказ другі паляўнічы.

Яму таксама паверылі.

— А я вось панясу бутэльку гарэлкі дадому, бо не знайшоў шклянкі, каб выпіць, — пачаў расказваць трэці.

— Вось ужо манюка, шклянкі не знайшоў. Давай мы з рыльца...

— А дзе паўкілаграма солі, па якія я цябе выслала дваццаць год назад?..

ШТО РАБІЦЬ?

П'яны мужчына, хістаючыся, падыходзіць да машыны і сядае за руль. Да яго падыходзіць міліцыянер:

— Вы не паедзеце на машыне.

— А што ж мне рабіць, калі мяне ногі не трымаюць?

ДРЭННАЯ ПРЫКМЕТА

— Дачушка, прынясі вады, — просіць маці Галю.

— Не магу, — адказвае яна, — кожны раз, як я табе што-небудзь дапамагу, дык заўсёды ў гэты ж дзень атрымаю двойку ў школе.

НАЙЛЕПШАЕ ВЫРАШЭННЕ

Адзін селянін сустрэў на кірмашы свайго кума, з якім даўно не бачыўся, і запрасіў яго да сябе ў госці.

Адсвяткавалі сустрэчу не блага, было ў талерках і ў кілішках. Кум пра вяртанне не ўспамінае. Селянін за вячэрай і пытае:

— А як там, куме, ці, часам, не засумавалі за вамі жонка і дзеці?

— Ваша праўда, кумок, ваша праўда. Заўтра ж шлю тэлеграму — нехай і яны сюды прыязджаюць... — адказаў кум.

Ania z Zielonego Wzgórza

Słowa: Wojciech Młynarski — Muzyka: Juliusz Loranc

Kto to jest?
Kto przychodzi na spotkanie,
Kiedy zmierzch
Zacznie robić się w mieszkaniu?
I kto ma
Uśmiech zawsze taki sam,
Gdy się zjawia i poprawia
Humor nam?
No kto to jest
Z kim zobaczyć możesz z bliska
Inny zmierzch
Na liliowych wrzosowiskach,
Kto to jest?
Kto Ci zawsze powie jak
Wrócić znowu w kraj zielonych lat.
To Ania, Ania z Zielonego Wzgórza,
Zadarty nos, warkocze rude dwa,
Powraca by przypomnieć, co wróżył nam — bis
Szumiący pośród wrzosów wiatr.
Więc choć jej
Każde słowo znasz na pamięć,
Cieszysz się,
Ze przybiegła na spotkanie.
Ledwie zmierzch
Przetnie lampy jasny krąg
Razem z Anią jesteś już
Daleko stąd
Znów pierwszy bal,
Pierwsza suknia, inna wiosna,
Śmiech i żal.
Sprawy proste i nie proste,
Dobre dni i niezgrabny pierwszy list.
Powiedz kto znów przypomni Ci?
To Ania, Ania z Zielonego Wzgórza,
Zadarty nos, warkocze rude dwa,
Powraca by przypomnieć, co wróżył nam — bis
Szumiący pośród wrzosów wiatr.

Па ліне на аўтамашыне

Такі спосаб перамяшчэння, відаць, яшчэ не мае назвы. Французскі акрабат Анры ўраўнаважыў сваю маленькую машыну спецыяльнай прыладай так, каб яна трымалася на двух колах, пасадзіў сваю жонку ў аўтамабіль у якасці шафёра, сам улез на дах і крыкнуў: «Паехалі!»

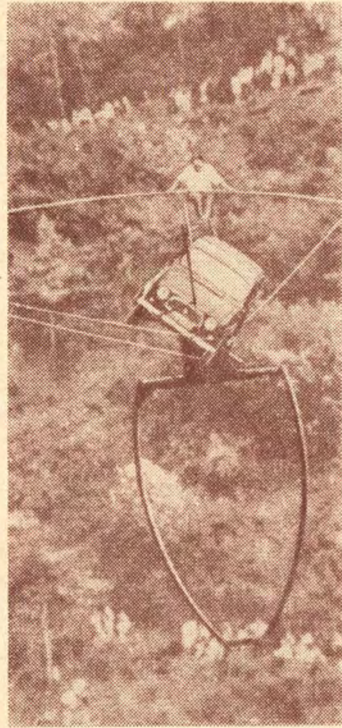

Спосаб на п'яных шафёраў

Турэцкая транспартная паліцыя больш не карае п'яных шафёраў грашовымі штрафамі. Замест гэтага паліцэйскія возяць іх на своеасаблівую прагулку: калі выявяць нецвярозасць шафёра, яго саджаюць у паліцэйскую машыну, адвозяць да 30 кіламетраў і высаджваюць на пустыннай дарозе. Гавораць, такі метад дзейнічае выцвярэжальна.

Хочаш, каб быў моцны сон, не будзі сумлення.